

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Neživotní pojištění a způsoby jeho zajištění

Bc. Dominika Čadeni

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Dominika Čadeni

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Neživotní pojištění a způsoby jeho zajištění

Název anglicky

Non-life Insurance and Methods of its Reinsurance

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude na základě analýzy zajistných smluv neživotního pojištění navrhnout zajistný program pro fiktivní pojišťovnu v České republice.

Metodika

V diplomové práci bude provedena literární rešerše a bude využita metoda deskripce za účelem charakteristiky problematiky pojištění neživotních rizik a jejich zajištění.

Pro naplnění stanoveného cíle diplomové práce bude provedena komparativní analýza zajistných smluv. Následně bude využita syntéza a budou aplikovány poznatky vycházející z komparativní analýzy zajistných smluv k vytvoření návrhu zajistného programu pro fiktivní pojišťovnu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

neživotní pojištění, pojišťovna, zajišťovatel, zajišťovací smlouva, zajišťovací program, zajištění

Doporučené zdroje informací

- CIPRA, Tomáš, 2004. Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví. Praha: Grada. Finance (Grada). ISBN 80-247-0838-8.
- CIPRA, Tomáš, 2006. Pojistná matematika : teorie a praxe. Praha: EKOPRESS. ISBN 80-86929-11-6.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL, 2010. Teorie pojistných trhů. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-015-7.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2015. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-87865-25-5.
- HANSJÖRG, Albrecher, 2017. Reinsurance: Actuarial and Statistical Aspects. Oxford: Wiley. ISBN 978-1-119-41993-8.
- VÁVROVÁ, Eva, 2014. Finanční řízení komerčních pojišťoven. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4662-3.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Daniela Pfeiferová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 21. 9. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Neživotní pojištění a způsoby jeho zajištění" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Daniele Pfeiferové, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky a konzultace, které mi během vypracování diplomové práce poskytovala. Dále bych ráda poděkovala rodině a všem, kteří mě během studia podporovali.

Neživotní pojištění a způsoby jeho zajištění

Abstrakt

Hlavním cílem této diplomové práce je navrhnout zajistný program pro pojišťovnu v České republice. V teoretické části je charakterizováno zajištění, jeho poskytovatelé a pojmy zajistný program a zajistná smlouva. Následně je provedena analýza jednotlivých forem a typů zajistných smluv, včetně zhodnocení výhod a nevýhod jejich využití. Rovněž je v této části práce definováno neživotní pojištění a vliv zajištění na rizika a solventnost pojišťovny.

Ve vlastní části práce je nejdříve zhodnocena současná situace na zajistném trhu a na základě získaných teoretických poznatků je sestaven zajistný program pro fiktivní pojišťovnu ABC, a. s. Pro pojišťovnu je nejdříve vytvořeno produktové portfolio, které je složeno z cestovního pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří. Poté jsou pro jednotlivé druhy pojištění sestaveny zajistné smlouvy. Pro zajistný program pojišťovny je následně provedeno roční vyúčtování a na příkladu úpadku jedné z pojištěných cestovních kanceláří je znázorněn význam zajistného programu na finanční stabilitu pojišťovny.

Klíčová slova: neživotní pojištění, pojišťovna, zajistitel, zajistná smlouva, zajistný program, zajištění

Non-life Insurance and Methods of its Reinsurance

Abstract

The main goal of this thesis is to design a reinsurance program for an insurance company in the Czech Republic. The theoretical part describes reinsurance, its providers and the terms reinsurance program and reinsurance contract. Subsequently, an analysis of individual forms and types of reinsurance contracts is performed, including an evaluation of the advantages and disadvantages of their use. This part of the thesis also defines non-life insurance and the impact of reinsurance on the risks and solvency of the insurance companies.

The practical part of this thesis first evaluates the current situation on the reinsurance market and later the acquired theoretical knowledge is used to create a reinsurance program for the fictional insurance company ABC, Plc. Firstly, a product portfolio is made for the insurance company which consists of travel insurance and guarantee insurance in the event of bankruptcy of travel agencies. After that, the reinsurance contracts are drawn up for individual types of insurance. An annual statement is then made for insurance company's reinsurance program, and the importance of the reinsurance program for the financial stability of the insurance company is shown on the example of the bankruptcy of one of the insured travel agencies.

Keywords: insurance company, non-life insurance, reinsurance, reinsurance contract, reinsurance program, reinsurer

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Zajištění v pojišťovnictví	15
3.1.1 Pojem zajištění.....	15
3.1.2 Subjekty nabízející zajištění	16
3.1.3 Zajistný program a zajistná smlouva	18
3.1.4 Klasifikace zajištění.....	20
3.1.5 Kombinace zajistných smluv.....	29
3.2 Pojištění neživotních rizik.....	30
3.2.1 Pojem pojištění	30
3.2.2 Cestovní pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří.....	31
3.2.3 Pojem riziko v pojišťovnictví	34
3.2.4 Solventnost pojišťovny.....	36
4 Vlastní práce.....	39
4.1 Současný stav na zajistném trhu	39
4.2 Zajistný program pojišťovny ABC, a. s.	45
4.2.1 Nabídka pojištění.....	45
4.2.2 Zajistný program pro cestovní pojištění	47
4.2.3 Zajistný program pro připojištění Covid-19.....	50
4.2.4 Zajistný program pro pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří.....	50
4.3 Roční vyúčtování zajištění dle typu pojištění	54
4.3.1 Cestovního pojištění	55
4.3.2 Připojištění Covid-19.....	57
4.3.3 Pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří	58
4.4 Roční vyúčtování zajištění dle jednotlivých zajišťovatelů.....	61
4.4.1 Roční vyúčtování Swiss Re.....	61
4.4.2 Roční vyúčtování Hannover Re.....	63
4.4.3 Roční vyúčtování DEVK Re	63
4.4.4 Roční vyúčtování Uniqa	64
4.4.5 Roční vyúčtování Everest Re	65
4.4.6 Roční vyúčtování VIG Re	65
4.4.7 Roční vyúčtování Munich Re.....	66

5	Zhodnocení výsledků.....	67
6	Závěr.....	70
7	Seznam použitých zdrojů.....	72
8	Seznam obrázků, tabulek a zkratk	80
8.1	Seznam obrázků	80
8.2	Seznam tabulek.....	80
8.3	Seznam použitých zkratk.....	81
Přílohy	82

1 Úvod

Obor zajištění a jeho význam v pojišťovnictví není veřejností příliš známý. Veřejnost o důležitosti zajištění není obeznámena, jelikož při uzavírání pojistných kontraktů přichází do styku pouze s pojišťovnou. Značná část jejich pojistného však přechází do zahraničních zajišťoven, které se rovněž podílejí na škodách z pojistných událostí. Služeb zajišťoven využívají všechny pojišťovny v ČR.

V literatuře lze nalézt několik definic zajištění, tou nejjednodušší je pojištění pojišťoven. Tak jako klienti uzavírají smlouvy s pojišťovnami, ty následně uzavírají smlouvy se zajistiteli. Pojišťovny však nemohou uzavírat neomezený počet pojistných smluv. Kapacita upisovacího rizika pojišťovny úzce souvisí se solventností, tedy schopností dostát svým finančním závazkům řádně a včas, která je v ČR regulována úřadem dohledu nad finančním trhem České národní banky. Zajištění tuto kapacitu navyšuje, jelikož je převedena část rizika na třetí stranu a tím je uvolněna část kapitálových zdrojů.

Pojišťovny jsou důležitým subjektem na finančním trhu, podstatou jejich činnosti je přenášení rizika vzniku negativní události od pojištěného. Tato převzatá rizika vznikají přírodními vlivy anebo mohou být vyvolána lidským faktorem. Nejzávažnější rizika nastávají v případě katastrofické události, která se vyznačuje náhlým a těžko předpověditelným výskytem (např. hurikán, záplavy), a postihuje velký počet pojistných smluv. Těmto událostem zpravidla nelze zabránit, pojišťovny však musí zajistit dostatečnou ochranu pro sebe i pro své klienty. U živelných, environmentálních, teroristických a dalších závažných rizik je sledován nepříznivý vývojový trend, jehož důsledky doléhají na pojistitele i zajistitele. Frekvence i závažnost nákladných katastrofických událostí se za posledních 20 let zvýšila. Na tento fakt reagují i technologické společnosti, které neustále vylepšují metody k simulačnímu modelování katastrof. Tyto modely odhadují chování katastrof a jejich ekonomických dopadů, což pomáhá pojišťovnám lépe nastavit pojistné limity i jejich ochranu.

Správně nastavený zajistný program poskytuje pojišťovně stabilitu finančních výsledků, navyšuje upisovací kapacitu, solventnost a poskytuje krytí v případě velkých a katastrofických škod. Zajistitelé jsou zejména velké zahraniční společnosti, které jsou ekonomicky stabilní. Od roku 2008 v ČR funguje doposud jediná licencovaná zajišťovna

(VIG Re zajišťovna, a. s.). Zajišťovací činnost rovněž nabízí některé tuzemské pojišťovny. O důležitosti zajišťoven svědčí objem předepsaného pojistného, které je přeneseno do zajištění. A to zejména u pojištění neživotního, kde tento objem činí téměř 30 % z předepsaného pojistného na českém pojistném trhu. Jiné je to u pojištění životních rizik, kdy je do zajištění přeneseno necelých 10 % z pojistného. Rozdíl je způsoben charakteristikou neživotních rizik, u kterých se vyskytují katastrofické události, jež nelze jednoznačně predikovat jako události spojené s životními riziky. Neživotní pojištění má rovněž i vyšší pojistné limity a škody tak mohou dosahovat velkých částek.

Práce je zaměřena na zajištění neživotních rizik, a to zejména na cestovní pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří. Tato oblast pojištění byla v posledních letech nejvíce zasažena pandemií Covid-19, během které bylo zavedeno mnoho restrikcí omezujících cestovní ruch. Cestování bylo komplikováno rovněž z důvodu nařízení karantény v zahraničí, což vedlo k nečekaným navýšením nákladů na ubytování, stravu a zpáteční cestu. Mohly nastat i situace, kdy klienti v zahraničí potřebovali hospitalizaci v důsledku onemocnění koronavirem. Ve standardním cestovním pojištění jsou pandemie uvedeny ve výlukách. Pojišťovny nabízející cestovní pojištění na tuto situaci musely reagovat a zavést na trh nový produkt, vztahující se na krytí léčebných výloh a dalších nákladů spojených s onemocněním Covid-19.

Pandemie rovněž ovlivnila finanční situaci cestovních kanceláří, které jsou povinny mít sjednané pojištění záruky po případ úpadku. Tyto pojistné kontrakty mohou mít stanovený limit pojistného plnění ve výši i několik set miliónů korun a bez zajišťovacích služeb by pojišťovny nebyly schopny tyto subjekty pojistit.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je navrhnout zajistný program pro pojišťovnu v České republice. Pro dosažení hlavního cíle a ilustraci efektů zajištění jsou stanoveny následující dílčí cíle práce:

- provést analýzu jednotlivých typů a forem zajistných smluv,
- získané poznatky aplikovat při sestavení zajistného programu na portfolio fiktivní pojišťovny,
- provést roční vyúčtování zajistných obchodů pojišťovny, a tím ověřit funkčnost sestaveného programu a znázornit objem přenesených rizik do zajištění,
- znázornit vliv zajištění v případě úpadku pojištěné cestovní kanceláře.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. V první části je provedena literární rešerše, na základě které je provedena deskripce základních pojmů zajištění. Dále je představena klasifikace zajištění, která je především zaměřena na deskripci a komparaci jednotlivých typů a forem zajistných smluv, jejichž pochopení je klíčové pro sestavení zajistného programu. Pro jednotlivé druhy zajistných smluv jsou rovněž uvedeny jejich výhody a nevýhody použití. Teorie a jednotlivé pojmy jsou sepsány na základě poznatků odborné literatury v českém i anglickém jazyce, jejíž seznam je uveden na konci této práce.

Ve druhé, praktické, části je nejdříve zhodnocena aktuální situace na zajistném trhu. Dále se tato část věnuje aplikaci teoretických poznatků a vlastních zkušeností z praxe při sestavení zajistného programu. K tomuto účelu je vytvořena fiktivní pojišťovna ABC, a. s., pro niž je nejdříve sestaveno portfolio nabízeného neživotního pojištění, které je složeno z cestovního pojištění, včetně připojištění Covid-19 a pojištění pro případ úpadku cestovních kanceláří.

Cestovní pojištění je do diplomové práce zařazeno, protože pro veřejnost představuje vysoce využívaný a známý produkt (ačkoliv v celkovém objemu neživotního pojištění představuje pouze malou část). Další produkty portfolia jsou zvoleny na základě aktuálního

vývoje v pojišťovnictví, především v souvislosti s onemocněním Covid-19, které přineslo nová rizika, na které musely pojišťovny reagovat.

Následně je s využitím syntézy a získaných poznatků komparativní analýzy navrhována kombinace odlišných forem a typů pojistných smluv k převodu části rizika pojišťovny na zajistitele. Na sestavený pojistný program navazují roční kalkulace pojistných obchodů. Ty jsou nejdříve provedeny dle jednotlivých druhů pojištění a ukazují, jaké množství předepsaného pojistného a nákladů na pojistná plnění přechází do zajištění. Následně jsou provedeny kalkulace pro jednotlivé zajistitele, se kterými jsou navrženy pojistné smlouvy pro daný rok. V rámci těchto kalkulací je podrobně ukázáno praktické fungování jednotlivých smluv, včetně výpočtů provizí od zajistitelů. Do návrhu pojistného programu pojišťovny ABC, a. s., vstupují zajistitelé Swiss Re, Munich Re, VIG Re, Hannover Re, DEVK Re, Everest Re a Uniqa. Jedná se o přední světové společnosti fungující v oblasti zajištění. Mezinárodní ratingová agentura A. M. Best řadí tyto společnosti do nejvyšších kategorií dle finanční stability.

V praktické části je rovněž ilustrován efekt zajištění na příkladu úpadku jedné z pojištěných cestovních kanceláří, jež zobrazuje vypořádání se s pojistnou událostí v rámci zajištění a který zdůrazňuje vliv zajištění na finanční stabilitu pojišťovny.

Vstupní data pro tvorbu pojistného programu pojišťovny ABC, a. s., a pro následnou roční kalkulaci jsou odvozena na základě aktuálních dat zveřejněných jednotlivými pojišťovnami a cestovními kancelářemi tak, aby odpovídala reálné situaci na trhu. Pojišťovně ABC, a. s., je stanoven podíl na trhu cestovního pojištění ve výši 10 %. Z důvodu zachování nezkrácených dat (epidemií Covid-19) vychází objem předepsaného pojistného z roku 2019, jenž zveřejnila Česká asociace pojišťoven. Pro potřeby provedení roční kalkulace navrženého pojistného programu společnosti ABC, a. s., je celková výše předepsaného pojistného a nákladů na pojistná plnění rozpočítána na jednotlivé položky na základě denních sazeb zveřejněných ceníků a údajů z výročních zpráv pojišťoven.

Do portfolia pojišťovny ABC, a. s., je v rámci pojištění záruky pro případ úpadku CK zvoleno deset CK různých velikostí dle jejich ročních tržeb. Pro určení plánovaného objemu tržeb těchto CK (ze kterého je dále stanoven pojistný limit) slouží jako podklad zveřejněné výkazy na portálu Ministerstva spravedlnosti ČR – justice.cz.

3 Teoretická východiska

V této kapitole jsou vymezena základní teoretická východiska. V podkapitole 3.1 je definován pojem zajištění v pojišťovnictví a následně jsou uvedeny subjekty, jež na trhu zajištění nabízejí. V oddíle 3.1.3 je popsán zajistný program a zajistná smlouva a následně je uvedena klasifikace zajištění dle jednotlivých typů a forem zajistných smluv. Ve druhé podkapitole je definováno neživotní pojištění a dále je pojednáno o pojmu riziko a solventnosti pojišťovny ve vztahu k zajištění.

3.1 Zajištění v pojišťovnictví

3.1.1 Pojem zajištění

Pojem zajištění neboli cese bývá často definován jako pojištění pojišťoven. Böhm a Mužáková (2010) uvádí: „*Jde o dohodu mezi pojišťovnou (prvopojistitel, cedent) a zajišťovnou (zajistitel, cesionář), kdy zajistitel na sebe přebírá za úplatu část rizik pojistitele*“ (s. 107). Jedná se tedy o převod části rizika, které převzala pojišťovna od svých klientů. Zajištěním dochází k rozložení rizik mezi pojistitele a jednoho či více zajistitelů (Vávrová, 2014). Přijatá rizika jsou rozdělena na části, které jsou pro zúčastněné instituce únosné. Cese rozloží riziko a náhradu škod tak, aby nevznikla finanční potíže v případě úhrady daného podílu na škodě (Ducháčková, 2015). Z pohledu pojišťoven plní zajištění následující úkoly:

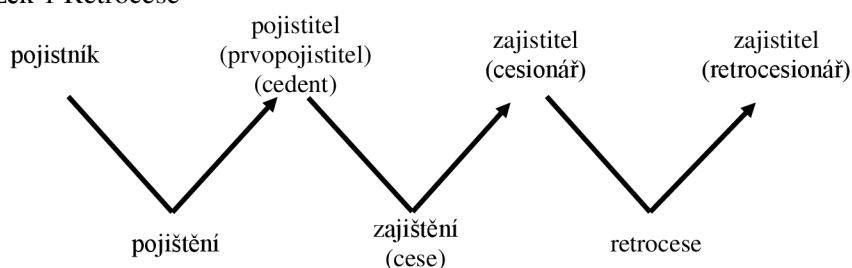
- nástroj vyrovnávání se s pojistně-technickým rizikem,
- nástroj krytí velkých a katastrofických škod,
- zvýšení upisovací kapacity pojistitele,
- zmírnění dopadů chybné kalkulace pojistného pojistitelem,
- navýšení solventnosti pojistitele,
- poskytování odborné pomoci pojistiteli ze strany zajistitele (Ducháčková, 2015, s. 89).

Zajištění přináší pojišťovnám řadu výhod. Pojistitel může díky zajištění přijmout rizika přesahující jeho možnosti. Cese dále vytváří stabilitu a zlepšuje strukturu portfolia pojistných smluv, jelikož kryje velká rizika a vysoké pojistné částky. Akceptováním podílu na rizicích a poskytováním části nezbytných rezerv zajištění navyšuje kapacitu pojistitele. V konkurenčním prostředí má zajištění důležitý význam, jelikož umožňuje pojistitelům

zavádět na trh nové produkty, s jejichž škodním průběhem nemají zkušenost. Mimo jiné cese ovlivňuje solventnost pojistitele zvýšením významu efektivity kapitálu, který slouží ke krytí rizik. Rovněž představuje ochranu pojistitele v případě, že nastanou nečekané výkyvy v předpokládaném škodním průběhu. Nelze tedy popírat, že je zajištění důležitým nástrojem, který vyrovnává pojistně-technická rizika (Ducháčková, 2015).

Podle stupně zajištění rozlišujeme přímého zajistitele (cesionáře) a retrocesionáře. V mnoha případech zajistitel část převzatého rizika dále postupuje dalším zajistitelům. V tomto případě se na velké pojistné události podílí několik zajistitelů (Ducháčková, 2015). Tento vztah je zobrazen na obrázku č. 1.

Obrázek 1 Retrocese

Zdroj: Ducháčková (2015)

3.1.2 Subjekty nabízející zajištění

Mezi poskytovatele zajištění patří:

- profesionální zajišťovny,
- pojišťovny provozující současně zajištění,
- zajistní makléři (brokeři) (Ducháčková, 2015).

Profesionální zajišťovny jsou subjekty, jejichž hlavní obchodní činnost spočívá v poskytování zajištění. Tyto subjekty neposkytují prvopojištění a nejsou v obchodním kontaktu s klienty komerčních pojišťoven. Význam profesionálních zajišťoven je klíčový a lze je dále členit na nadnárodní, státní, regionální, specializované, dceřiné zajišťovny velkých pojišťoven a Lloyd's. Lloyd's je sdružení profesionálních pojistitelů a zajistitelů se sídlem v Londýně, které upisuje obchody prostřednictvím brokerů (Vávrová, 2014). V současné době je ve světě zhruba 200 zajišťoven. Mezi největší zajišťovny patří například Munich Re, Swiss Re a Hannover Re.

Zajišťovny, jako jiné finanční instituce, podléhají ratingu, který slouží jako ukazatel jejich finanční stability i stability celého systému. Pojišťovněm jsou udělovány dva druhy ratingů, a to rating finanční síly a rating dluhu. Vysoká kvalita zajišťovny vede k nárůstu ratingu zajištěné pojišťovny (Davidová, Opravilová, 2008). Účastníci globálního pojišťovacího trhu volí ve většině případů udělení ratingu od agentury A. M. Best. Tato americká agentura se specializuje na rating pojišťoven a zajišťoven, kterým uděluje hodnocení v sedmi kategoriích, jež dosahují hodnocení A až D. Hodnocení může být doplněno znaménkem +, které jej více specifikuje (Coleman, 2021). Přehled ratingů agentury A. M. Best je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka 1 A. M. Best rating

Rating	Kategorie
A+	Superior
A	Excellent
B+	Good
B	Far
C+	Marginal
C	Weak
D	Poor

Zdroj: Coleman (2021)

Dosažený rating je pro každou zajišťovnu klíčová záležitost, protože je pojišťovny posuzován při sestavování zajištění programu. Mnoho pojišťoven má ve svých pravidlech stanoveno, že nesmí uzavírat zajištění smlouvy se společnostmi, které mají rating nižší než A.

Některé **komerční pojišťovny** provozují současně i zajištění. V případě, kdy je pojišťovna v pozici zajištěitele a přebírá od jiných komerčních pojišťoven riziko, se jedná o zajištění aktivní. Pokud pojistitel odevzdává riziko jinému subjektu, jde o zajištění pasivní. V ČR se z největší části využívají služby zahraničních zajišťoven. Zahraniční pojišťovny sídlící v ČR často využívají zajišťovací služby mateřských pojišťoven (Vávrová, 2014). Seznam pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven s povolením provozovat zajišťovací činnost v ČR je uveden v podkapitole 4.1.

Zajistní brokeri se využívají v případech, kdy je v dané oblasti chybějící obchodní síť zajištěitelů či chybějící zkušenosti o situaci na zajištěním trhu. Makléři jsou rovněž využíváni, pokud je potřeba zajistit určitá speciální rizika a mohou tak navrhnout

optimálnější přístup k zajištění. Lze na ně také přenést část administrativy související se zajišťovacími smlouvami (Ducháčková, 2015).

3.1.3 Zajistný program a zajišťovací smlouva

Zajistný program sestavuje pojišťovna pro každý rok. Hledání vhodného zajištění a vyjednávání se zajišťovatelé pro následující kalendářní rok probíhá ve většině případů na podzim tak, aby byl nový program platný od 1. ledna. Sestavení zajišťovacího programu závisí na zvolené politice pojišťovny a může být upravena vnitřními směrnici. Pro pojišťovny představuje zajištění dlouhodobý stabilní vztah. Zajistný program je ovlivněn následujícími faktory: velikost a vyrovnanost pojistného kmene, kapitál, síla pojišťovny, velikost a počet škod a ochota ponechání vlastního vrubu. Při obnově zajišťovacího programu ovlivňují rozhodování data o vývoji portfolia, požadavky na úpravu zajišťovacího krytí a požadavky Risk managementu a Solvency II (více o Solvency II je uvedeno v oddíle 3.2.4). Při sestavování programu je hodnoceno, zda současně nastavené podmínky společnosti vyhovují a případné požadavky jsou diskutovány při jednání o obnově smluv. Cílem programu je omezení individuálního rizika a rizik četných a katastrofických ztrát. Sestavený zajišťovací program následně schvaluje představenstvo společnosti (Hansjörg, 2017).

Pojišťovny při hledání zajišťovatelů, s ohledem na požadavky Solvency II, posuzují rating dané zajišťovny. Většina společností nevyužívá zajišťovny s ratingem nižším než „A“. Rating bývá sledován na čtvrtletní bázi. Úvěrové riziko zajišťovatele je jeden z nejdůležitějších aspektů při tvorbě zajišťovacího programu. Toto riziko vzniká v případě neschopnosti zajišťovatele dostát svým závazkům vůči pojistitelé. V případě problémů zajišťovny s její solventností může mít tato skutečnost pro pojišťovnu velké finanční dopady. Z tohoto důvodu se pojišťovny snaží vybrat takové zajišťovatele, kteří jsou schopni reagovat na žádosti o platbu okamžitě a jsou ochotni spolupracovat dlouhodobě. U potencionálních zajišťovatelů je kromě ratingu a monitorování finanční situace rovněž brána v potaz jejich pověst na trhu, a to zejména z hlediska placení škod (Direct pojišťovna, 2019). Zajistný program se vyvíjí na základě změn pojistného kmene pojišťovny, četnosti a výši škod a je rovněž ovlivněn zaváděním nových produktů (Česká podnikatelská pojišťovna, 2019).

Zajistné smlouvy fakultativního zajištění obvykle mají z právního hlediska strukturu podobnou klasickým pojistným smlouvám. Svými specifiky se však vyznačují smlouvy rámcového obligatorního zajištění. Tyto smlouvy mají navržený základ, jež je používán pro

většinu zajistných smluv a který se dále odkazuje na přílohy, ve kterých je upřesněn podrobný popis zajištění a číselné hodnoty stanovených parametrů. Obecná část smlouvy obsahuje klauzule, což jsou články zajistných podmínek, jež se rutinně používají v tomto druhu smluv po celém světě. Mezi obecné, velmi často využívané klauzule patří:

- rozsah zajistného krytí,
- sdílení osudu a jednání,
- omyly a opomenutí,
- právo kontroly,
- vyrovnání a započtení splatných plateb,
- arbitráž,
- začátek a ukončení platnosti zajistné smlouvy (Cipra, 2004).

Rozsah zajistného krytí bývá ve smlouvě ošetřen pomocí časového rozsahu, které stanovuje dobu platnosti. Zajistné smlouvy bývají uzavírány na dobu neurčitou či s automatickým prodloužením platnosti k určitému datu. Dále je stanoven věcný rozsah krytí, jenž vymezuje zajištěná rizika a rozsah územní, který vymezuje geografickou oblast, pod níž zajištění spadá. Součástí rozsahu zajistného krytí bývá rovněž výluka ze zajištění. Nejčastější výlukou jsou válečná, jaderná či teroristická rizika.

Klíčovou klauzulí je **sdílení osudu a jednání**. Tato klauzule je založena na důvěře mezi pojistitelem a zajistitelem, kteří se zavazují k podřízení se stejným vnějším podmínkám, které ovlivňují průběh pojištění. Zajistitel předpokládá, že se prvopojistitel chová stejně racionálně a cílevědomě, jako kdyby zajištěn nebyl. Prvopojistitel i zajistitel mají stejné zájmy – dosahování dobrých výsledků. V případě sjednání práva zajistitele na asistenci při likvidaci škod může zajistitel zasáhnout při komplikovaných pojistných událostech či při výrazném podílu na velké škodě.

V klauzuli **omyly a opomenutí** je stanoveno, že neúmyslně vzniklé chyby musí být okamžitě po jejich odhalení opraveny a musí být o jejich napravení předložen důkaz. Smluvní strany musí dostát svým povinnostem, jako by k omylu nedošlo. To znamená, že musí případný finanční nedostatek dorovnat.

Právo kontroly dává právo zajistiteli na informace. Toto právo umožňuje zajistiteli nahlédnout do všech dokumentů prvopojistitele, které souvisí se předmětem zajistné

smlouvy. Prvopojistitelé mohou toto právo nabídnout dobrovolně, aby zvýšili svoji důvěryhodnost.

Vyrovnaní a započtení splatných plateb má návaznost na účetnictví smluvních stran. Vznikne-li jedné straně nedoplatek, je druhá strana povinna tuto část v plné výši uhradit ve sjednané době od obdržení vyúčtování.

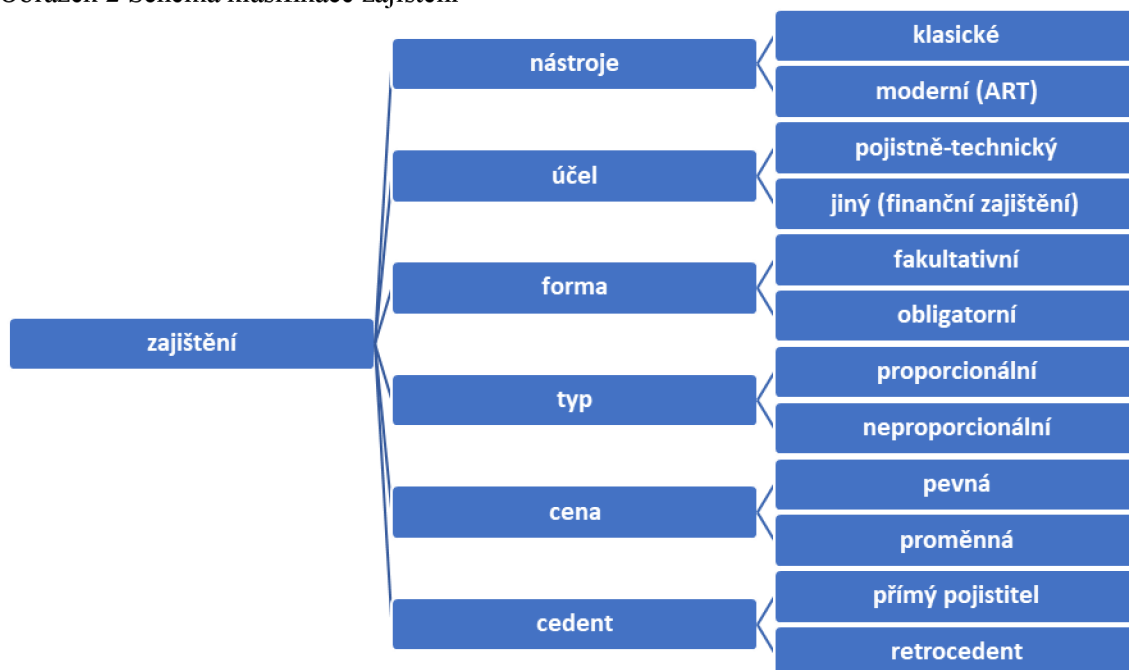
Arbitráž je řízení rozhodčí komise, která řeší spory v zajištění mezi smluvními stranami. Tato možnost však není příliš využívána, jelikož se strany snaží spory vyřešit dohodou. Arbitráž má oproti soudnímu řízení mnoho výhod. Při arbitráži zůstává zachována důvěrnost dané kauzy, výsledku je dosaženo rychleji a levněji a nezakládá precedenes pro jiné případy.

Formální **začátek a konec platnosti zajištění smlouvy**, který je uveden ve smlouvě se může lišit od začátku materiálního, jež určuje počátek vlastního ručení zajištětele. Proporcionální zajištění smlouvy bývají většinou sjednávány na dobu neurčitou, zatímco smlouvy neproporcionální se uzavírají na 12 měsíců. V této klauzuli jsou rovněž určeny možnosti výpovědi (Cipra, 2004).

3.1.4 Klasifikace zajištění

Zajištění lze klasifikovat na základě různých faktorů, jako je vztah mezi pojistitelem a zajištětelem či účast jednotlivých stran na krytí rizik. Přehled klasifikace je znázorněn na obrázku č. 2.

Obrázek 2 Schéma klasifikace zajištění

Zdroj: Cipra (2004)

Zajištění lze klasifikovat dle použitých **nástrojů**. Zajistit je možné pomocí klasických nebo moderních nástrojů. Moderní nástroje představují alternativní přenos rizik, kdy se pro zajištění využívají nástroje kapitálového trhu, jako jsou pojistné dluhopisy, opce, swapy a jiné. Předmětem této diplomové práce je zajištění pomocí klasických nástrojů, které představují významnou část současné zajišťovací činnosti (Vávrová, 2014).

Pojistitel v převažující většině sjednává zajištění za pojistně-technickým **účelem**. Toto zajištění má za cíl ochránit pojistitele před pojistně-technickými riziky jako jsou rizika živelních katastrof. Dále je zajištění sjednáváno za účelem finančním, jež sleduje cíle jako je například navýšení kapitálu, vylepšení finančních ukazatelů, podpora při fúzích, posílení solventnosti a další. Zaměřuje se především na rizika, která mohou způsobit újmu budoucích zisků prvopojistitele (Cipra, 2004).

Cena zajištění bývá ve výjimečných případech fixní, ve většině případů je však zajištění závislé na řadě faktorů (Cipra, 2004).

Podle **formy** (účasti na krytí rizik) se rozlišuje zajištění na:

- fakultativní (příležitostné),
- obligatorní (smluvní) (Hansjörg, 2017).

Fakultativní zajištění patří mezi starší formy cese, při niž dochází k volnému vztahu mezi pojistitelem a zajistitelem. Pojistitel hledá možnosti zajištění na zajistném trhu jednotlivě a určuje, jaké riziko a v jaké výši předá do zajištění. Na základě toho se zajistitel rozhoduje, zda za daných podmínek riziko přijme. O počtu zajistitelů a jejich podílech rozhoduje pojistitel. Nevýhodou fakultativního zajištění je časová a administrativní náročnost. Pro pojistitele tato forma představuje nejistotu, zda se mu podaří najít adekvátní zajistnou ochranu (Ducháčková, 2015). V tabulce č. 2 jsou shrnuty výhody a nevýhody této formy cese.

Tabulka 2 Výhody a nevýhody fakultativního zajištění

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • prvopojistitel může navýšit pojistnou kapacitu bez zásahu do stávajícího obligatorního zajištění • lze nalézt zajistitele, který pojistí i ta rizika, která byla původně ohodnocena jako nepojistitelná • zajistitel může ovlivnit konstrukci pojistné smlouvy 	<ul style="list-style-type: none"> • riziko vzniku zpoždění v uzavírání pojistných smluv, kvůli získávání souhlasu zajistitele • ztráta volnosti pojistitele při uzavírání pojistných smluv, ke změně ve smlouvě je třeba souhlasu zajistitele

Zdroj: Cipra (2004)

Obligatorní zajištění je forma, při které má pojistitel sjednanou rámcovou zajistnou smlouvu se zajistitelem. Rámcová smlouva bývá dlouhodobějšího charakteru a zajišťuje obchody pro opakující se případy zajištění, jež mají srovnatelné riziko. Tato forma patří mezi nejvyužívanější (Vávrová 2014). Výhody a nevýhody obligatorního zajištění jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Výhody a nevýhody obligatorního zajištění

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • jistota zajištění již při uzavírání pojistného obchodu • kontinuita zajištění do dalších let • nižší administrativní náklady • rychlejší výplata pojistného plnění¹, jelikož se zajišťitel nezabývá jednotlivými pojistnými případy • zajišťitel lépe diverzifikuje rizika, neboť zajišťuje celá portfolia pojistných smluv 	<ul style="list-style-type: none"> • restrikce a vyluky v zajištění smlouvě ze strany zajišťitele k eliminaci rizik, což může vést k nedostatečnému zajištění některých rizik • cese většího objemu pojistného obchodu, jelikož se zajišťují i takové smlouvy v rámci portfolia, u kterých je riziko nízké • systematické změny ze strany prvopojistitele podléhají schválení obligatorním zajišťitelem

Zdroj: Cipra (2004)

Ducháčková (2015) dále uvádí formy:

- fakultativně-obligatorní,
- obligatorně-fakultativní.

Fakultativně-obligatorní zajištění je sjednáváno za vyšší cenu. Při této formě zajištění je zajišťitel povinen přijmout riziko do zajištění. Pojistitel se rozhoduje, zda riziko zajišťiteli předá (Ducháčková, 2015).

Obligatorně-fakultativní zajištění je opačný případ. Pojistitel je povinen předat každé riziko do zajištění, ale zajišťitel nemá povinnost riziko akceptovat (Ducháčková, 2015). Tyto hybridní formy však v praxi nejsou příliš využívány.

Typy zajištění se rozlišují dle způsobu podílu zajišťitele na krytí rizik na:

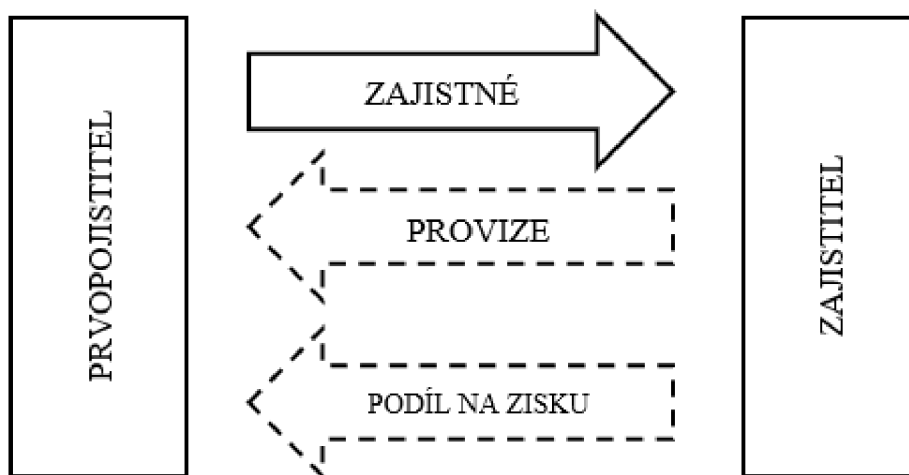
- proporcionální,
- neproporcionální (Hansjörg, 2017).

Při **proporcionálním zajištění** se pojistné a pojistná plnění dělí mezi prvopojistitele a zajišťitele ve stejném poměru, který je předem smluvně stanoven. Cena zajištění se odvíjí od výše pojistného a je upravena provizí od zajišťitele. Provize od zajišťitele slouží ke kompenzaci správních nákladů, které prvopojistitel vynaložil na uzavření cedovaného pojistného obchodu a rovněž může oceňovat stabilitu sjednaného obchodu. Kromě provize může být cena proporcionálního zajištění upravena podílem na zisku od zajišťitele. Podíl na

¹ Pojistné plnění je částka, kterou pojišťovna vyplácí pojištěnému v případě pojistné události (Moneta, 2022).

zisku bývá sjednáván pouze v některých pojistných odvětvích a je dán pevným či odstupňovaným podílem (Ducháčková, 2015). Tento vztah je zobrazen na obrázku č. 3.

Obrázek 3 Cena v proporcionálním zajištění

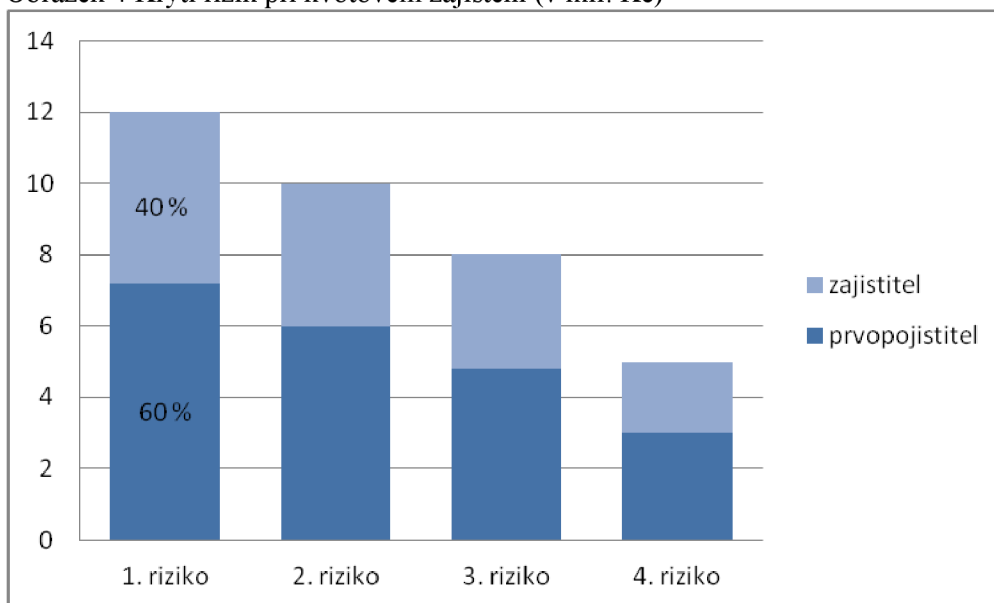
Zdroj: Ducháčková (2015, s. 94)

Proporcionální zajištění se dále dělí na:

- a) kvótové (QS – quota share),
- b) excedentní (surplus) (Vávrová, 2014).

U **kvótového zajištění (QS)** se zajistitel zavazuje krýt předem stanovené procento (kvótu) každého pojištění, které prvopojistitel uzavře. Zajistiteli je pak poskytnuto stejné procento pojistného. V případě vzniku pojistné události zajistitel hradí stanovenou kvótu každé škody (Vávrová, 2014). U tohoto typu zajištění je ve smlouvě sjednána horní hranice pojistné částky, do které se zajistitel podílí na riziku (Ducháčková, 2015). Není však se shora omezena výše plnění pojistitele, což může znamenat nedostačující ochranu v případě vysokých škod (Cipra, 2004).

Obrázek 4 Krytí rizik při kvótovém zajištění (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle Ducháčkové (2015)

Na obrázku č. 4 je zobrazeno krytí rizik při zajištění QS v poměru 60:40 mezi pojistitelem a zajistitelem. Tento typ zajištění mohou pojišťovny využívat, aby splnily solventnostní požadavky. Dále je využíván při zavedení nového druhu pojištění, kdy společnost nemá v tomto směru příliš mnoho zkušeností a může tak cedovat větší kvótu, kterou s přibývajícím zkušenostmi postupně sníží. QS zajištění chrání pojišťovnu před odchylkami ve škodní frekvenci (CCR RE, 2020a). Výhody a nevýhody QS zajištění jsou uvedeny v tabulce č. 4.

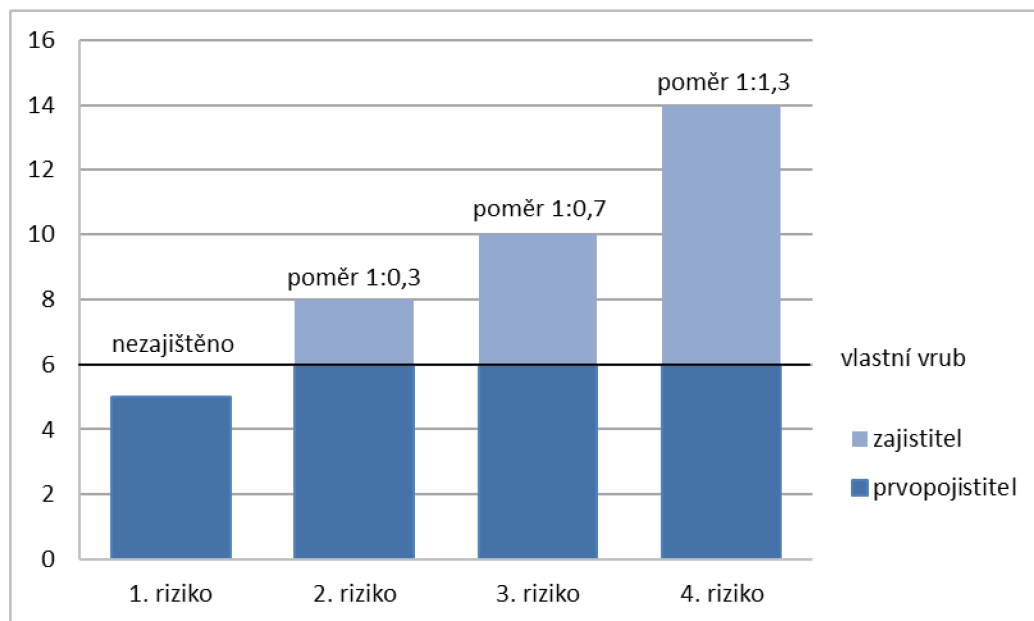
Tabulka 4 Výhody a nevýhody kvótového zajištění

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduchý proces sjednání a nízké administrativní náklady • sdílení rizika a shodné zájmy umožňují důvěru a dlouhodobý závazek • umožňuje pojišťovně zavést nový produkt na trh se sníženým rizikem • lze dobře kombinovat s jinými typy smluv 	<ul style="list-style-type: none"> • pojistné přenesené do zajištění je vysoké, dle nastavené kvóty • pojišťovna postupuje i malé škody, které by si byla schopna ponechat bez finančních problémů • nedostatečná ochrana v případě vysokých škod

Zdroj: CCR RE (2020a); Hansjörg (2017)

Při **zajištění excedentním** je stanovena velikost rizika pomocí pojistné částky, která je pro prvopojistitele únosná a kterou bude krýt na vlastní vrub. Zajistitel pak přebírá část, která tento vrub přesahuje. Této části se říká excedent neboli surplus (Vávrová, 2014). Zajistitel ve smlouvě rovněž stanovuje vlastní maximální rozsah krytí rizik. Oproti QS se poměr mezi pojistitelem a zajistitelem liší u jednotlivých rizik (Ducháčková, 2015).

Obrázek 5 Krytí rizik při excedentním zajištění (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle Ducháčkové (2015)

Krytí jednotlivých rizik při excedentním zajištění je znázorněno na obrázku č. 5 se stanoveným vlastním vrubem prvopojistitele ve výši 6 mil. Kč. Tento typ zajištění je využíván kvůli možnosti nastavit si potřebné limity u jednotlivých rizik. Jednotlivé výhody a nevýhody jsou shrnuty v tabulce č. 5.

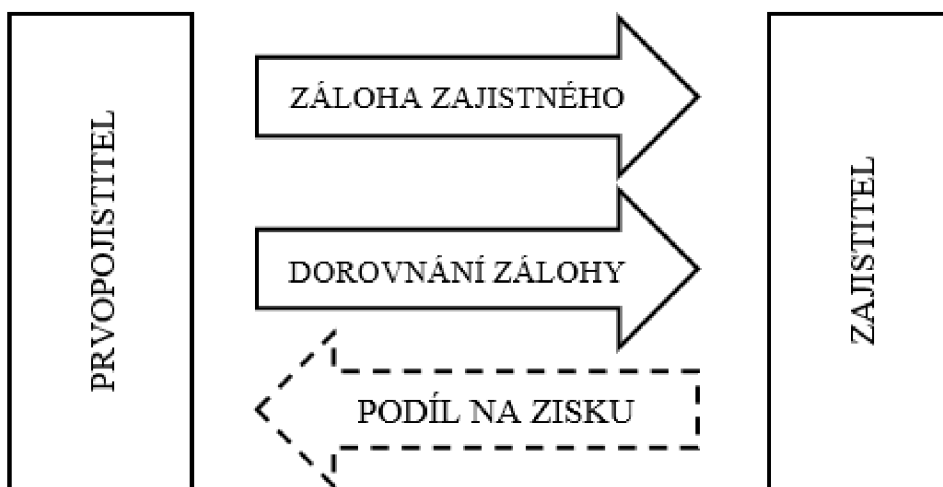
Tabulka 5 Výhody a nevýhody excedentního zajištění

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> větší zajistná kapacita než u kvótového zajištění s nižším odlivem pojistného do zajištění pojistitel může provádět vlastní zajišťovací politiku tím, že nastaví různé poměry u jednotlivých rizik 	<ul style="list-style-type: none"> vyšší administrativní náklady, dle nastavení limitů pro jednotlivá rizika není vhodné pro pojištění s neomezenou pojistnou částkou ani jako ochrana před ztrátami katastrofického charakteru

Zdroj: CCR RE (2020b)

Neproportionalní zajištění bývá označováno jako škodové zajištění, jelikož je podíl zajistitele na pojistném plnění dán výší škody. Prvopojistitel nese škody do určité výše a zajistitel hradí škody, které tuto výši přesáhnou. Zajistné je u tohoto typu zajištění určeno nezávisle na pojistném (Ducháčková, 2015).

Obrázek 6 Cena v neproporcionálním zajištění

Zdroj: Ducháčková (2015, s. 98)

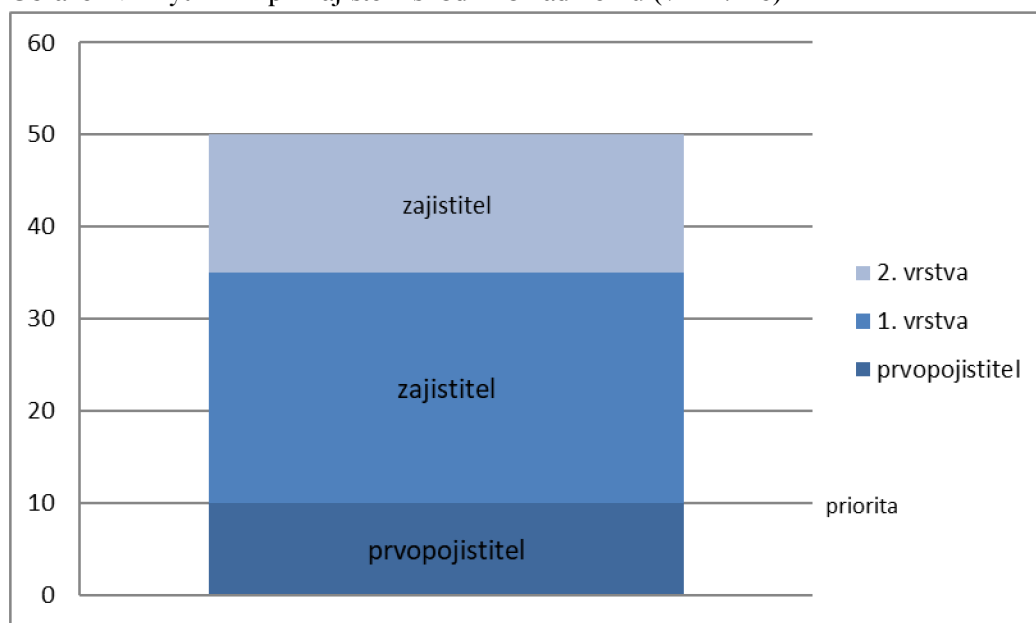
V rámci neproporcionálního zajištění je zajištění dáno procentuální sazbou z přijatého pojistného prvopojistitele. Jak je znázorněno na obrázku č. 6, výše zajištění je upraveno minimální částkou na celý rok. Pokud zajištění za celé období nedosáhne této minimální hranice, musí ji prvopojistitel při ročním zúčtování zajistiteli doplatit. Na rozdíl od proporcionálního zajištění je minimální zajištění stanoveno již před uzavřením smlouvy. Zajištění zohledňuje škodní průběh minulých let a očekávaný rozsah škod. Provize od zajištětele se při neproporcionálním zajištění neuplatňuje, může být však v některých případech stanoven podíl na zisku zajištětele stejně jako u proporcionálního zajištění (Ducháčková, 2015).

Neproporcionální zajištění se dále dělí na následující typy smluv:

- a) zajištění škodního nadměru (XOL – excess of loss),
- b) zajištění ročního nadměru škodovosti (SL – stop loss) (Vávrová, 2014).

Zajištění škodního nadměru (XOL) slouží k ochraně pojistitele před dopadem jednotlivých velkých až katastrofických škod nebo kumulací několika náhrad z jedné pojistné události. Jedná se o nejpoužívanější neproporcionální zajištění s pevně danou prioritou neboli vlastním vrubem (Vávrová, 2014). Priorita je vyjádřena velikostí škod a představuje hranici výše škodní náhrady, kterou ponese pojistitel sám.

Obrázek 7 Krytí rizik při zajištění škodního nadměrku (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle Analýze Re (2017)

Na obrázku č. 7 je zobrazen princip fungování zajištění škodního nadměrku složeného ze dvou vrstev a prioritou ve výši 10 mil. Kč. Zajištění XOL se dále využívá ve třech podobách: škodního nadměrku jednotlivých rizik (RXOL – excess of loss per risk), škodního nadměrku jednotlivých událostí (EXOL – excess of loss per event) a škodního nadměrku katastrofických událostí (CatXOL – catastrophe excess of loss) (Ducháčková, 2015).

Při RXOL je priorita stanovena pro každou pojistnou smlouvu zvlášť. Prvopojistitel tak hradí každou škodu do daného limitu. U EXOL je priorita daná pro více pojistných smluv, které jsou zasaženy stejnou pojistnou událostí nekatastrofického charakteru. CatXOL má rovněž stanovenou prioritu pro více smluv, které jsou klasifikovány jako katastrofa. Katastrofa představuje událost, při níž je zasaženo více pojistek během jedné události. Pojistná událost bývá u tohoto typu časově či prostorově vymezena, například 72 hodin nepřetržitě působící hurikán (Ducháčková, 2015).

Zajištění ročního nadměrku škodovosti (SL) chrání prvopojistitele před dopadem nahromadění velkého počtu škod během určitého období. Slouží tedy pro nepříznivý rok se zvýšeným škodním průběhem. Zajistitel hradí škody, které překročí smluvně daný škodní průběh. Tento typ zajištění bývá drahý, jelikož je zde zvýšená rizikovost pro zajistitele a používá se jen pro určité druhy pojištění, jako jsou vichřice či krupobití (Vávrová, 2014).

Tabulka 6 Výhody a nevýhody neproporcionálního zajištění

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • zajistná kapacita je získávána s menšími pracovními a administrativními nároky a tím i s nižšími režijními náklady • přijaté pojistné není se zajistitelem rozděleno proporcionálně a tím je v souhrnu zajistné nižší, než by byl poměrný díl u proporcionálního zajištění 	<ul style="list-style-type: none"> • problém správného odhadnutí kumulace možných škod, na základě kterého je stanoven vlastní vrub a kapacita zajištění

Zdroj: Příbyl (2021)

V tabulce č. 6 jsou uvedeny výhody a nevýhody neproporcionálního zajištění. U neproporcionálního zajištění je důležité určit správnou výši zajistné kapacity, kterou pojišťovna kupuje na zajistném trhu. Ke správnému rozhodnutí o této výši mohou pomoci výsledky modelování expozice portfolia. Službu modelování expozice portfolia nabízí zajišťovací makléři nebo komerční firmy specializující se na tuto oblast, například WQECAT, RMS a AIR (Příbyl, 2021).

Za posledních 20 let se frekvence a závažnost nákladných katastrofických událostí zvýšila. Tento fakt vedl ke snaze softwarových společností, které toto modelování poskytují, aby své modely vylepšily. Používané algoritmy jsou nyní výrazně komplexní, a to i díky větší dostupnosti dat. Rovněž se zvýšil výpočetní výkon, jenž nyní zvládá analýzy, které by dříve trvaly týdny (Marsh, 2021). Na základě dostupných vědeckých dat sofistikované simulační metody zachycují, jak se katastrofy chovají a jak ovlivňují pojistitelný majetek. Tyto modely pomáhají odhadnout ekonomické dopady extrémních událostí, jako je hurikán, zemětřesení a záplavy a pomáhají společnostem se na ně připravit ještě předtím, než nastanou (AIR Worldwide, 2021).

3.1.5 Kombinace zajistných smluv

V praxi mohou být výše zmíněné typy zajistných smluv kombinovány, důvodem je využívání výhod z více typů zajištění. Kombinace dokážou zohlednit specifické potřeby daného portfolia. Optimální volba závisí na cílech společnosti a na strategii Risk managementu. Nejčastěji platí následující vztahy:

- proporcionální zajištění se uplatňuje před neproporcionálním,
- zajištění RXOL se uplatňuje před EXOL a CatXOL,
- SL se uplatňuje až nakonec,
- QS může být uplatněn v libovolném pořadí (Grzonková, 2016).

Nejčastější kombinací neproporcionálních smluv představuje RXOL a CatXOL. Cílem je zajistit ochranu proti velkým jednotlivým škodám a katastrofám. Každá škoda z katastrofické události je nejdříve individuálně kryta z RXOL a vlastní vruby, nebo celé škody (které nedosáhnou do RXOL) vstupují do CatXOL. V případě kombinace zajištění XOL a SL, XOL kryje velké jednorázové škody a SL poskytuje ochranu proti abnormálnímu navýšení ve škodní frekvenci.

V případě kombinování proporcionálních smluv, excedentní zajištění přináší výhodu homogenizace portfolia a QS umožňuje navýšit upisovací kapacitu pojišťovny. Lze kombinovat i jednotlivé typy proporcionálního a neproporcionálního zajištění. Cílem je ponechat si více pojistného zvolením vyššího poměru u proporcionálního zajištění a krytí velkých škod pomocí XOL (Grzonková, 2016).

3.2 Pojištění neživotních rizik

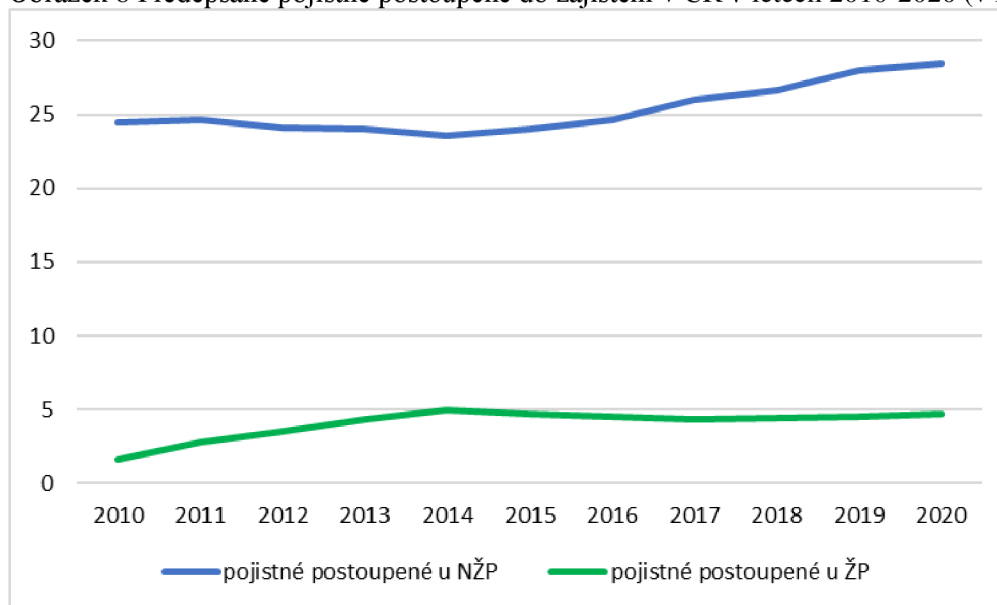
3.2.1 Pojem pojištění

Ministerstvo financí ČR definuje pojištění jako: „*přenesení rizika vzniku negativních důsledků nahodilých (tzv. škodných) událostí, které vedou k újmě na majetku, životu či zdraví, z osoby, která je těmto rizikům vystavena (tzv. pojištěného) na osobu specializovanou (tzv. pojistitel – pojišťovna), přičemž tato se za úplatu zavazuje poskytnout pojistné plnění, nastane-li nahodilá v pojistných podmínkách blíže označená událost. V případě vzniku pojistné události oprávněná osoba obdrží pojistné plnění, jehož výše – ve srovnání se spořením či investováním – se neodvíjí od doposud vložených finančních prostředků*“ (MF ČR, 2014).

Dle charakteru rizik se pojištění člení na životní (ŽP) a neživotní (NŽP). Jak lze vidět na obrázku č. 8, pojistné postoupené do zajištění je u NŽP mnohem vyšší než u ŽP. V rámci NŽP tento objem činí téměř 30 % z celkového hrubého předepsaného pojistného², to je ovlivněno zejména tím, že se u něj vyskytují katastrofické události, jež jsou hůře predikovatelné a škody dosahují velkých částek. Rovněž stanovené pojistné limity bývají u neživotních rizik vyšší než u životních (Česká asociace pojišťoven, 2021a).

² Hrubé předepsané pojistné je sumou všech částek pojistného vyplývajících ze sjednaných pojistných smluv, bez ohledu na to, zda se vztahuje k současnému či budoucím pojistným obdobím (Ducháčková, 2016, s. 128)

Obrázek 8 Předepsané pojistné postoupené do zajištění v ČR v letech 2010-2020 (v mld. Kč)

Zdroj: Česká asociace pojišťoven (2021a)

Předmětem této práce je zajištění **neživotních rizik**. Ducháčková (2015) člení produkty NŽP dle jejich charakteristik na následující oblasti:

- neživotní pojištění osob (např. úrazové a cestovní pojištění),
- pojištění majetková (např. havarijní pojištění a pojištění technických rizik),
- pojištění finančních ztrát a záruk (např. pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří),
- pojištění odpovědnosti za škody (např. pojištění odpovědnosti za škodu).

Kompletní členění NŽP na jednotlivá odvětví a skupiny je uvedeno v příloze č. 1 zákona o pojišťovnictví č. 277/2009 Sb. v části B a C. Jelikož je předmětem vlastní práce sestavení zajištěného programu na portfoliu pojišťovny složeného z cestovního pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří (CK), jsou v následujícím oddíle specifikovány pouze tyto pojistné produkty.

3.2.2 Cestovní pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří

Cestovní pojištění zabezpečuje osoby při cestách na území ČR i v zahraničí. Cestovní pojištění dle přílohy č. 1 zákona č. 277/2009 Sb. spadá do odvětví č. 18: „*Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště, včetně pojištění finančních ztrát bezprostředně souvisejících s cestováním*“ (část B, bod 18). Tento druh pojištění tvoří kombinace pojištění léčebných výloh a služeb asistence a bývá sjednáváno na

jednu cestu či na období maximálně jednoho roku. Tarif pojistného je dán délkou pojistné doby, destinací a rozsahem požadovaného krytí (Ducháčková, Daňhel, 2012).

Pojištění léčebných výloh zabezpečuje úhradu nákladů na nezbytné ošetření způsobené nemocí či úrazem v zahraničí. Z tohoto pojištění jsou pokryty náklady na pobyt a převoz do nemocnice, lékařská vyšetření, léky, převoz do ČR a jiné. Součástí pojištění léčebných výloh jsou asistenční služby, které jsou k dispozici 24 hodin denně po celý rok. Asistenční služba doporučuje klientům vhodné zdravotnické zařízení, zajišťuje převoz do nemocnice, přebírá úhradu nákladů při hospitalizaci či zasílá potřebné léky (KB pojišťovna, c2021). Pojištění léčebných výloh a služeb asistence tvoří základ cestovního pojištění, k němuž lze dále zvolit další připojištění dle nabídky dané pojišťovny, například pojištění zavazadel, odpovědnosti za škodu, úrazu a krytí rizik spojených s Covid-19.

Pojištění záruky pro případ úpadku CK neboli pojištění insolvence slouží k ochraně klientů CK před případy, kdy CK z důvodu svého úpadku není schopna dostát svým závazkům plynoucích z uzavřených smluv o zájezdu. Toto pojištění dle části B v příloze zákona o pojišťovnictví č. 277/2009 Sb. patří do odvětví č. 15 Pojištění záruky.

Úpadek dle insolvenčního zákona nastává tehdy, kdy má CK více věřitelů a není schopna plnit peněžité závazky po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti (Zákon č. 182/2006 Sb.). Ke vzniku povinnosti pojišťovny poskytnout pojistná plnění postačují oznámení nároků zákazníků, jež jsou 90 dní po splatnosti. Na základě toho je pojišťovna povinna zahájit vlastní šetření pojistné události nezávisle na tom, zda soud již o úpadku rozhodl (Štorkán, 2021). V případě, že CK ukončí svou činnost sama, řeší vrácení peněz individuálně a bez pojišťovny. Pojišťovna situaci řeší v případě, kdy kancelář již nedokáže svým závazkům dostát (Forejtová, 2020).

CK jsou povinny se pojistit ze zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. Bez tohoto pojištění nesmí CK prodávat žádné zájezdy. Na základě tohoto pojištění vzniká zákazníkovi dané CK právo na plnění v případech, kdy v důsledku úpadku:

- není poskytnuta doprava z místa pobytu v zahraničí do místa odjezdu (pokud je tato doprava součástí zájezdu),
- není vrácena zaplacená záloha či cena zájezdu, včetně ceny za poukaz,

- není vrácen rozdíl mezi zaplacenou cenou zájezdu a cenou částečně poskytnutého zájezdu (ERV pojišťovna, 2021).

V případě úpadku CK tedy přebírá závazek dopravit turisty zpět do ČR pojišťovna. CK má povinnost předat zákazníkům potvrzení o pojištění současně s cestovní smlouvou. Toto potvrzení obsahuje označení pojišťovny včetně podmínek pojištění a způsobu oznámení pojistné události (ERV Evropská pojišťovna, 2021). Vzor potvrzení je uveden v příloze č. 1. Informace o tom, zda je CK pojištěna lze dohledat na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj (Česká asociace pojišťoven, 2021b). Tuto informaci lze rovněž ověřit na internetových stránkách pojišťovny, která CK pojistila.

Pojistná částka vychází z plánovaných tržeb za prodej zájezdů a musí být ve výši minimálně 30 % tohoto plánovaného objemu. CK jsou povinny mít stanovený pojistný limit tak, aby v případě pojistné události byly uspokojeny veškeré nároky zákazníků. V pojistné smlouvě je rovněž uvedena spoluúčast CK na krytí škod. Výše pojistného je dána na základě velikosti sjednané pojistné částky a ohodnocení rizika. Riziko je hodnoceno dle rozložení místa zájezdu podle místa určení, způsobu dopravy, výši vybíraných záloh, průběhu cash flow a jiných ukazatelů vyjadřující finanční stabilitu (Ducháčková, 2015).

Pojišťovny každý měsíc na základě informací od CK vyhodnocují, zda je pojistný limit dostačující. V případě, kdyby i přesto byl stanovený limit nedostačující k uspokojení pohledávek všech zákazníků, přichází na řadu garanční fond. Tento fond nabyt účinnosti 1. 7. 2018 a je tvořen z příspěvků od kanceláří, pokut za přestupky a peněžními prostředky od Státního fondu podpory investic. CK jsou povinny hradit roční příspěvky do tohoto fondu, které jsou počítány na základě jejich plánovaných tržeb. Peněžní prostředky z fondu lze čerpat v okamžiku, kdy finanční částky na úhradu nároků zákazníků CK, která je v úpadku, překročí celým rozsahem sjednaný limit pojistného plnění či bankovní záruku (MMR, 2022a).

Toto riziko lze krýt i pomocí jiných metod, jako je bankovní záruka. Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu nabízí bankovní záruku jako alternativu k pojištění insolvence. Tento produkt je však pro většinu kanceláří prakticky nedostupný. Pro rok 2022 se záruku na českém trhu podařilo vyjednat pouze CK Exim Tours, a. s., a CK Fischer, a. s. (Ullrych, 2021).

3.2.3 Pojem riziko v pojišťovnictví

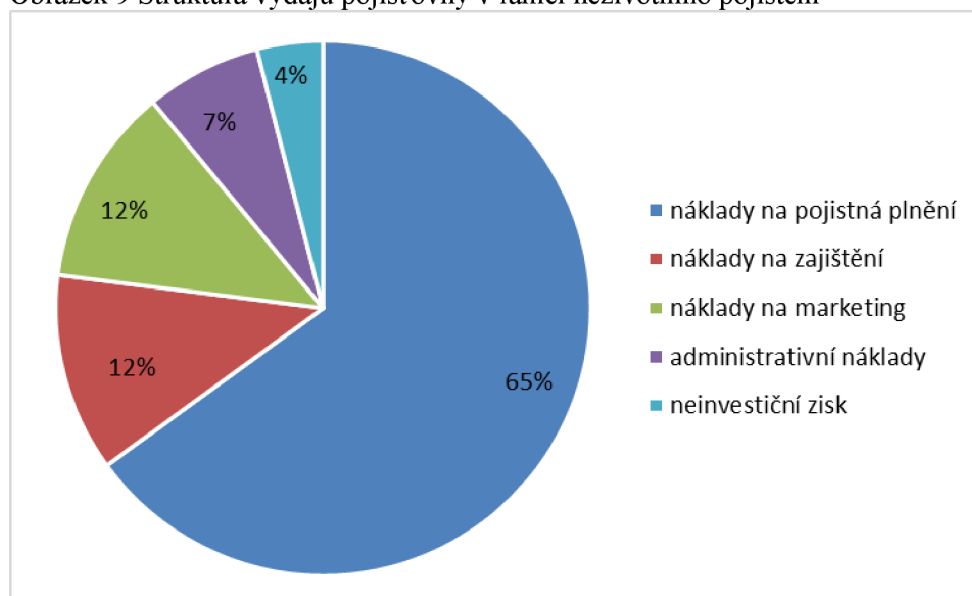
Pojem riziko je úzce spojeno s pojišťovnictvím. Pojištění přenáší rizika na pojistitele a tato převzatá rizika představují pro pojistitele pojistně-technické riziko. Podle příčiny vzniku lze rizika členit na přírodní (např. povodeň) a vyvolaná lidským faktorem (např. krádež). Dle rozsahu lze rizika dále členit na náhodná normální a katastrofální. Při normálním riziku je škodní průběh dán běžnými odchylky od očekávaného průběhu. Výkyvy výdajů jsou v rozsahu, který je pro hospodaření pojišťovny snesitelný. Katastrofální riziko má škodní průběh ovlivněn škodami velkého rozsahu, jež lze do kalkulací zahrnout obtížně (Ducháčková, 2015).

Při analýze rizik se sledují dvě charakteristiky – pravděpodobnost realizace (četnost) a velikost důsledku rizika (závažnost). Mezi těmito charakteristikami existuje několik možností vzájemných vztahů, v praxi se však nejvíce vyskytují tyto situace:

- nízká četnost a vysoká závažnost – situace, kdy se riziko realizuje zřídka, avšak představuje vysokou škodu,
- vysoká četnost a nízká závažnost – riziko se realizuje často, má však malé důsledky (Ducháčková, 2015).

Výdaje pojišťovny představují zejména výdaje na pojistná plnění a režijní náklady (Vávrová, 2014). Další podstatnou složkou výdajů představují náklady na zajištění. Struktura výdajů pojišťovny je zobrazena na obrázku č. 9.

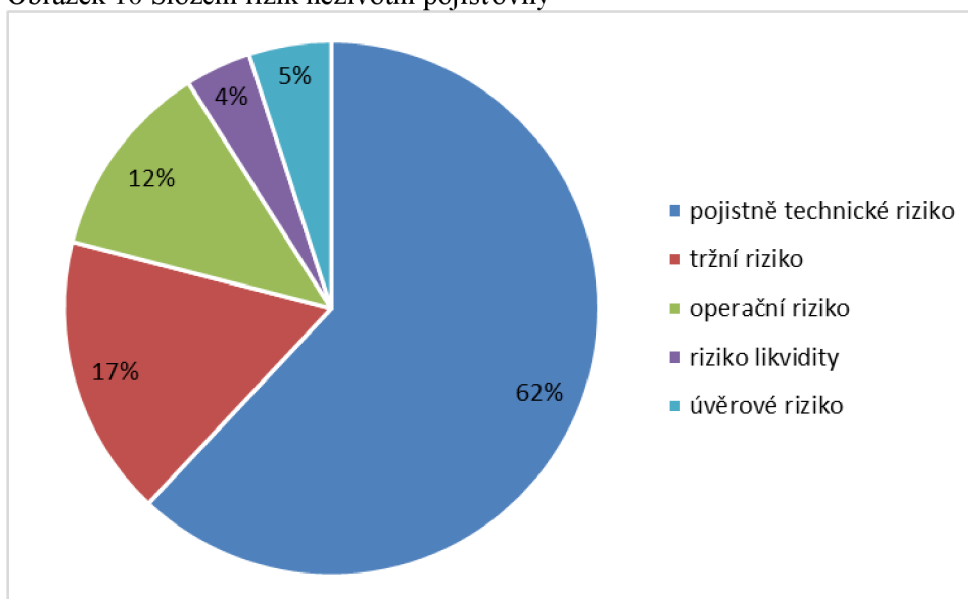
Obrázek 9 Struktura výdajů pojišťovny v rámci neživotního pojištění

Zdroj: Ducháčková (2015, s. 123)

Příjmy pojišťoven jsou především tvořeny přijatým pojistným. Pojistné je složeno ze tří částí – netto pojistného, kalkulovaných nákladů na správní režie a kalkulovaného zisku. Netto pojistné slouží ke krytí budoucích pojistných plnění v rámci daného pojištění. Výplaty pojistného plnění jsou ovlivněny nahodilými skutečnostmi, a proto při stanovení netto pojistného vycházejí pojišťovny z pojistně-matematických a statistických předpokladů (Vávrová, 2014).

Obrázek 10 Složení rizik neživotní pojišťovny

Zdroj: Ducháčková (2015, s. 114)

Složení rizik neživotních pojišťoven (podle zkušeností a odhadů Ducháčkové, 2015) je uvedeno na obrázku č. 10. Pojistně-technické neboli upisovací riziko ohrožuje chod společnosti. Toto riziko představuje nebezpečí v případě, kdy je přijaté pojistné ve výrazném nesouladu s vyplaceným pojistným plněním (Ducháčková, 2015). Upisovacím rizikem se zabývá Risk management každé pojišťovny a lze jej řídit různými způsoby. Jedním z nich je přenesení rizika na zajišťovací instituce (Vávrová, 2014).

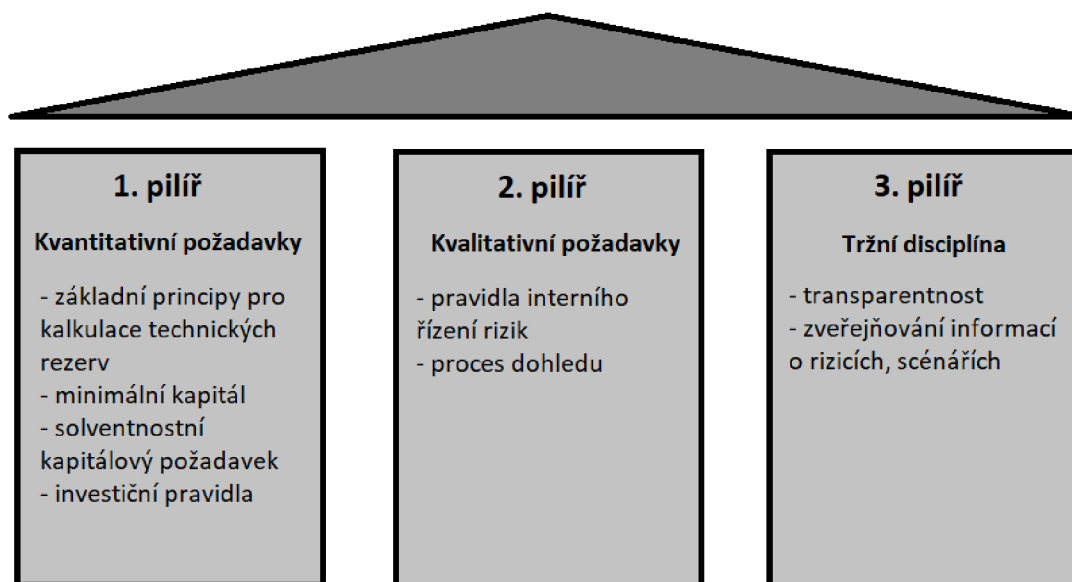
Postoupené pojistné rovněž obsahuje úvěrové riziko zajistitele, protože přenesení rizika na zajistitele nezbavuje společnost jejich závazků k zákazníkům (Česká pojišťovna, 2014). Zajištění na jedné straně významně snižuje pojistně-technické riziko, ale na straně druhé zvyšuje riziko úvěrové. Pojišťovny by při uzavírání zajišťovacích obchodů proto měly být obezřetné (Ducháčková, 2015). Z tohoto důvodu využívají k výběru zajistitelů již zmíněný rating, který hodnotí jejich finanční stabilitu.

Tržní riziko představuje riziko ztráty a nepříznivé změny finanční situace společnosti pramenící ze změn hodnot a cen aktiv, způsobených fluktuací úrokových měr, změnou devizových kurzů a další. Riziko likvidity představuje neschopnost pojišťovny zpeněžit své investice a aktiva určená k úhradě svých dluhů v okamžik, kdy se stanou splatnými. Operační riziko se v neživotních pojišťovnách vyskytuje ve všech fázích procesu. Jedná se o možnost potenciální ztráty díky nedostatků a selhání interních procesů, informačních systémů a externích vlivů (Ducháčková, 2015).

3.2.4 Solventnost pojišťovny

Solventnost pojišťovny je její schopnost dostát svým finančním závazkům řádně a včas. Vykazování solventnosti má z praktického hlediska velký význam. ČR využívá při vykazování solventnosti pojišťoven společnou metodiku EU již od poloviny 90. let minulého století (Cipra, 2006). Solvency II je systém regulace evropského pojišťovníctví. Tento systém sledování solventnosti je založen na třech pilířích, jež zahrnují kvantitativní požadavky na pojišťovny a zajišťovny, dále požadavky na řízení rizik a na postup dohledových orgánů a s tím související vykazování a uveřejňování informací pojišťovnami (ČNB, 2018). Pilířová struktura Solvency II je zobrazena na obrázku č. 11.

Obrázek 11 Třípilířová struktura Solvency II

Zdroj: Ducháčková (2015)

V prvním pilíři jsou stanoveny požadavky týkající se finančních zdrojů a postupů pro určení technických rezerv a kapitálových požadavků (ČNB, 2018). Pojišťovny musí splnit

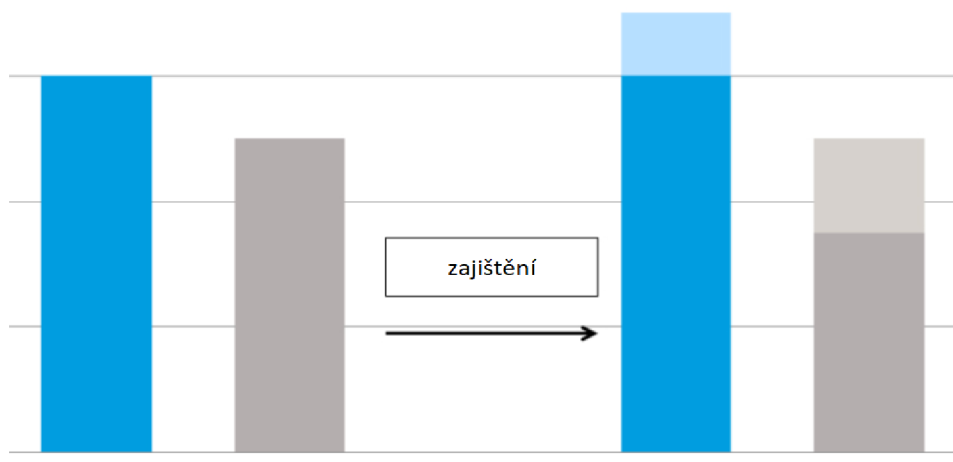
solventnostní kapitálový požadavek (SCR) a minimální kapitálový požadavek (MCR). SCR zahrnuje riziko upisovací, tržní, úvěrové a operační. Společnosti jej musí počítat minimálně jednou ročně. MCR je počítán s čtvrtletní frekvencí a stanovuje minimální výši použitelného primárního kapitálu, který pojišťovny musí trvale udržovat. Pro pojišťovny provozující činnost v oblasti cestovního pojištění činí spodní hranice MCR 2,5 mil. EUR a pro oblast pojištění záruky 3,7 mil. EUR (Ducháčková, 2015). Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví rovněž určuje minimální výši základního kapitálu tuzemské pojišťovny. Pro pojišťovnu podnikající v odvětví cestovního pojištění činí základní kapitál nejméně 65 mil. Kč a pro pojištění záruky nejméně 160 mil. Kč.

Druhý pilíř se zabývá kvalitativními požadavky týkající se interních kontrolních systémů a postupů Risk managementu. Ve třetím pilíři jsou uvedena pravidla, která mají za cíl zvýšit transparentnost trhu prostřednictvím povinného výkaznictví pojišťoven a zajišťoven (ČNB, 2018).

Tato směrnice EU má zajistit, aby pojišťovny měly k dispozici dostatečný kapitál na pokrytí všech pojistných událostí a slouží tedy k ochraně pojištěných. SCR je nastaven tak, aby zajistil, že každý pojistitel bude schopen dostát svým povinnostem v příštích 12 měsících. Tento kapitálový požadavek je při použití zajištění snížen, jelikož je část upisovacího rizika pojišťovny převedena na zajistitele. Pojišťovna musí držet nejméně tolik kapitálu, aby ustála škodu opakující se jednou za 200 let (Gen Re, 2021).

Ve standardním modelu Solvency II model upisovacího rizika zahrnuje riziko rezervní, pojistné a katastrofické. Zajištění může snížit riziko všech těchto prvků. Zajištění také snižuje tržní riziko, protože hodnota dostupných aktiv je snížena zajistným. Se zajištěním naopak roste riziko selhání protistrany, tedy riziko úvěrové, proto je klíčový i faktor finanční síly zajistitele (Gen Re, 2021). V rámci Solvency II tak zajištění snižuje kapitálový požadavek a zvyšuje vlastní kapitál společnosti. Tento efekt je zobrazen na obrázku č. 12.

Obrázek 12 Efekt zajištění

■ vlastní jmění ■ kapitálový požadavek

Zdroj: Hannover Re (2021)

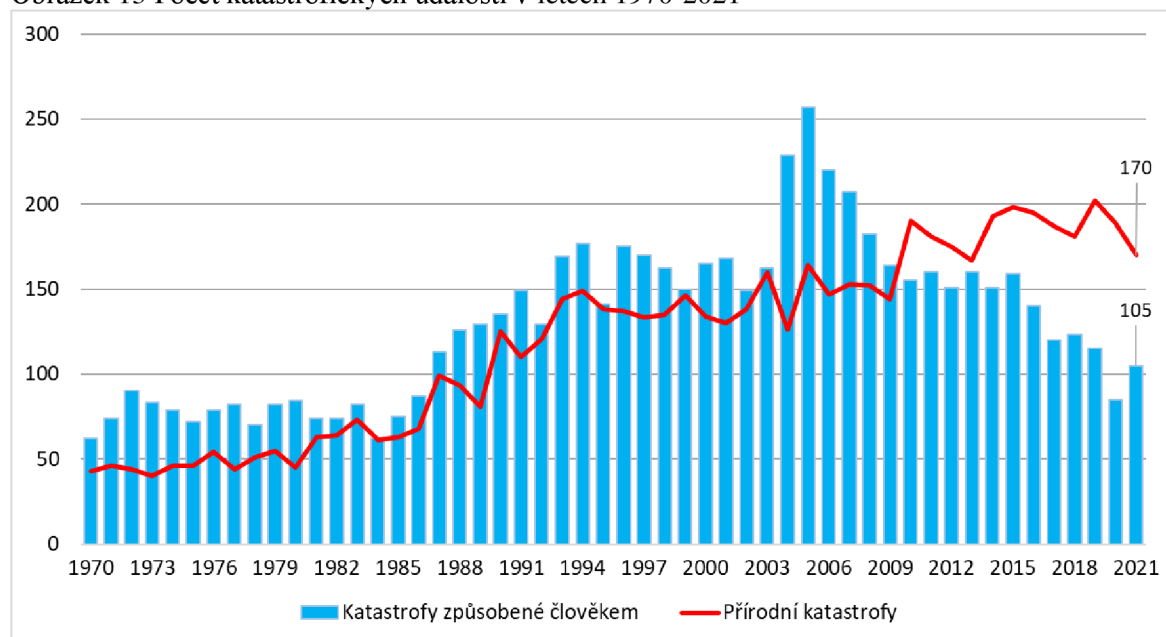
4 Vlastní práce

V této kapitole autor nejdříve zhodnocuje aktuální stav na pojistném trhu a následně aplikuje poznatky z předchozí části práce na návržení pojistného programu fiktivní pojišťovny. Pro pojišťovnu je nejdříve popsáno její portfolio nabízeného pojištění a následně je pro ni navrhnout pojistný program za využití různých forem a typů pojistných smluv. V podkapitole 4.3 a 4.4 je poté provedena kalkulace pojistného programu dle jednotlivých druhů pojištění a jednotlivých pojistitelů.

4.1 Současný stav na pojistném trhu

Globální klimatické, sociálně-ekonomické a technologické změny mají pro současnou společnost kromě pozitivních dopadů i ty negativní, jako je nárůst počtu přírodních katastrof. Vývojový trend živelných, environmentálních, teroristických a jiných závažných rizik není příznivý a tyto důsledky doléhají na pojistitele (Vávrová, 2014).

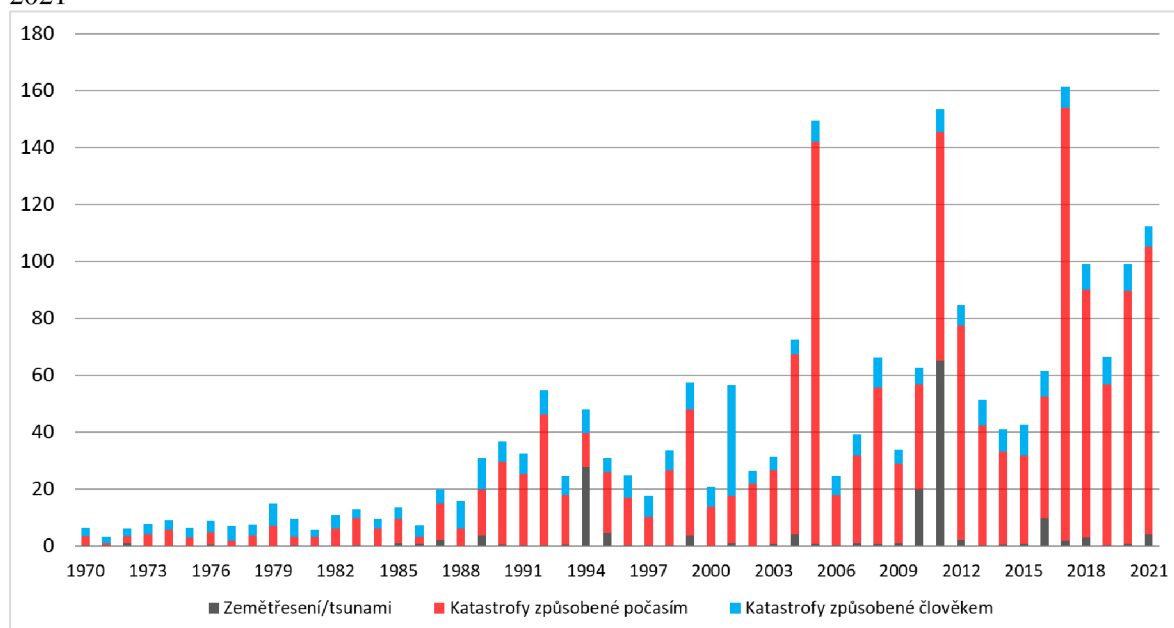
Obrázek 13 Počet katastrofických událostí v letech 1970-2021

Zdroj: Swiss Re (2022)

Tento rostoucí trend u přírodních katastrof je znázorněn na obrázku č. 13. V průběhu roku 2021 bylo ve světě zaznamenáno 170 přírodních katastrof a 105 způsobených člověkem. Společnost Swiss Re sleduje údaje o světových katastrofických událostech již od roku 1970 (Swiss Re, 2022).

Obrázek 14 Pojistné škody způsobené katastrofami v letech 1970-2021 (v mld. USD) v cenách roku 2021

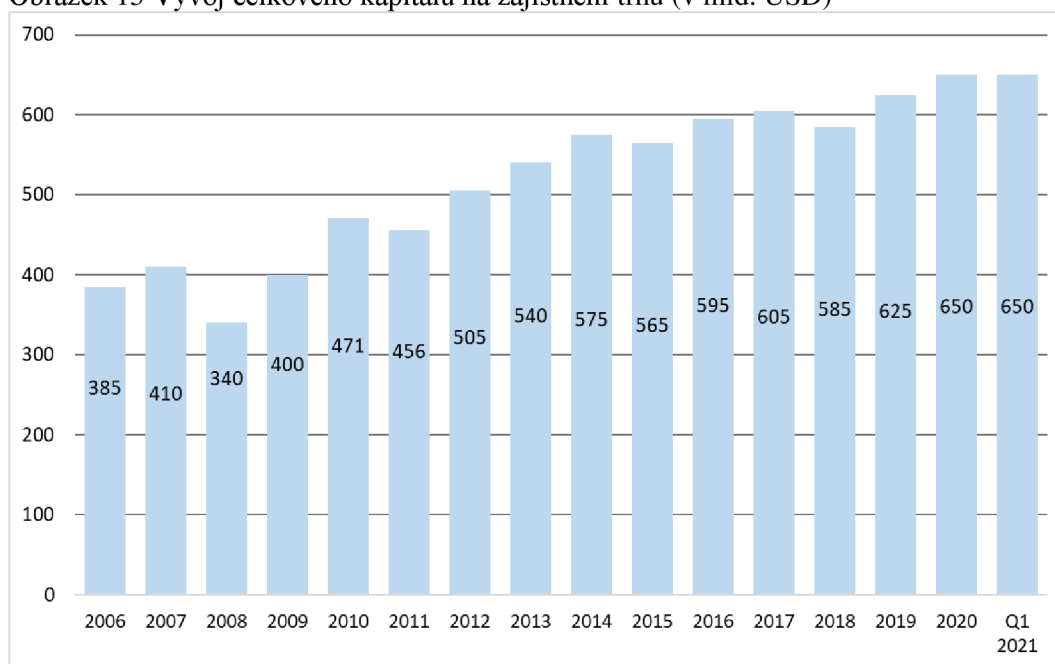
Zdroj: Swiss Re (2022)

Jak je ukázáno na obrázku č. 14, pojistné škody z přírodních katastrof jsou za rok 2021 odhadovány na 105 mld. USD, což představuje čtvrtý nejnákladnější rok pro světové pojišťovnictví od roku 1970. Největší podíl na těchto ztrátách měl hurikán Ida, který v srpnu 2021 zasáhl americké pobřeží. Jedna událost, která zasáhla hustě obydlenou oblast, tak výrazně ovlivnila roční ztráty pojistného trhu. Dále výsledek ovlivnilo extrémní počasí spojené se zimními mrazy, povodněmi a bouřemi. Je odhadováno, že ztráty z přírodních katastrof budou pravděpodobně nadále růst více než globální hrubý domácí produkt. Nyní je u živelných pohrom za poslední desetiletí sledován růstový trend 5-6 % ročně (Swiss Re, 2021b).

V rámci Evropy došlo v roce 2021 k pojistným škodám souvisejícím s bouřemi, krupobitím a tornády, která poškodila majetek v Německu, Belgii, Nizozemsku, Švýcarsku a v ČR. Odhadovaná výše těchto pojistných škod činí 4,5 mld. USD (Swiss Re, 2021b). Je tedy zřejmé, že s narůstajícím počtem katastrof rovněž roste význam zajištění.

Co se týče škod způsobených člověkem, byl rok 2020 jeden z nejméně nákladných. Tento fakt byl způsoben pandemií Covid-19, během které byla omezena ekonomická aktivita a mobilita během plošných lockdownů (Swiss Re, 2021a).

Obrázek 15 Vývoj celkového kapitálu na pojistném trhu (v mld. USD)

Zdroj: S&P Global (2021); Aon Benfield (2021)

Na obrázku č. 15 je uveden vývoj celkového kapitálu na pojistném trhu. K 31. 3. 2021 je odhadovaná výše globálního kapitálu 650 mld. USD. Tento objem představuje celkový dostupný kapitál pro obchodování s rizikem pojistitelů, tedy celkovou nabídku zajištění na trhu. Objem pojistného kapitálu rostl i navzdory ekonomickým dopadům celosvětové pandemie koronaviru v roce 2020.

V ČR působily do roku 2008 pouze zahraniční zajišťovny. V roce 2008 ČNB udělila povolení k provozování zajišťovací činnosti společnosti VIG Re zajišťovna, a. s., a tím se stala první a doposud jedinou licencovanou zajišťovnou v ČR. Tato zajišťovna má oprávnění přebírat rizika ze všech odvětví ŽP i NŽP a provozovat související činnosti (oPojištění.cz, 2008). Na zajišťovací činnosti se rovněž podílejí některé tuzemské pojišťovny ve formě obligatorní i fakultativní. Pro provozování zajišťovací činnosti musejí pojišťovny získat povolení od ČNB. V tabulce č. 7 je uveden seznam tuzemských pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven s povolením k zajišťovací činnosti v odvětví ŽP a NŽP.

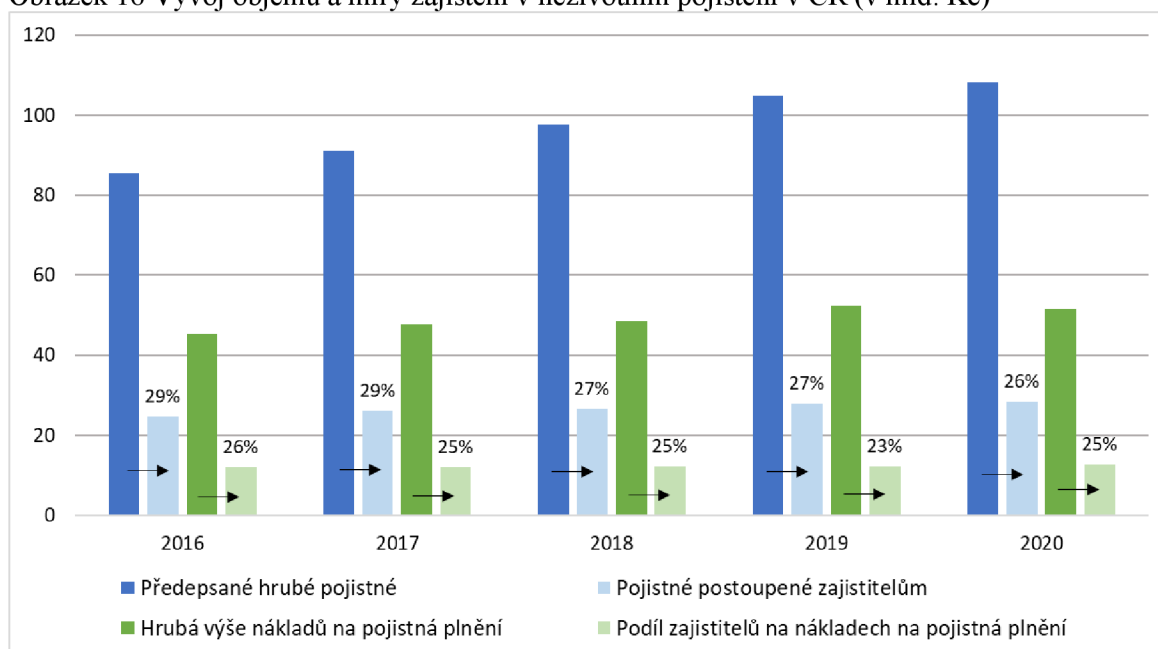
Tabulka 7 Pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven s povolením provozovat zajišťovací činnost (stav k 30. 9. 2021)

Komerční pojišťovna	NŽP	ŽP
Allianz pojišťovna, a. s.	x	
AWP P&C Česká republika – odštěpný závod zahraniční právnické osoby	x	
BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a. s.	x	x
Chubb European Group SE, organizační složka	x	
Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group	x	
ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB	x	
D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočka pro ČR	x	
Direct pojišťovna, a. s.	x	
Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s.	x	
Generali Česká pojišťovna, a. s.	x	x
Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.	x	
HDI Versicherung AG, organizační složka	x	
Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group	x	x
MAXIMA pojišťovna, a. s.	x	
Pojišťovna VZP, a. s.	x	
Slavia pojišťovna, a. s.	x	
UNIQA pojišťovna, a. s.	x	

Zdroj: ČNB (2021)

Na obrázku č. 16 je zobrazen vývoj objemu a míry zajištění na trhu NŽP v ČR v letech 2016-2020. Ve výši pojistného a nákladů na pojistná plnění, které jsou postoupené do zajištění, nejsou sledovány významné meziroční změny. Z celkového předepsaného pojistného z NŽP je do zajištění každoročně přeneseno zhruba 26-29 %, z celkových nákladů na pojistná plnění se zajišťovny každý rok podílí částí 23-26 %. V roce 2020 bylo z celkového objemu předepsaného pojistného 108 mld. Kč postoupeno zajistitelům téměř 28,5 mld. Kč. Na nákladech na pojistná plnění se zajišťovny podílely výší 12,7 mld. Kč z celkového objemu 51,7 mld. Kč. Služby zajišťoven jsou v segmentu NŽP nepostradatelnou součástí.

Obrázek 16 Vývoj objemu a míry zajištění v neživotním pojištění v ČR (v mld. Kč)

Zdroj: Česká asociace pojišťoven (2021a)

V posledních měsících bylo v médiích často diskutovaným tématem pojištění záruky pro případ úpadku CK, které se v současné době potýkají s problémem získat toto povinné pojištění. Hlavním důvodem jsou jejich špatné ekonomické výsledky vzniklé v důsledku pandemie koronaviru a rovněž přísnější podmínky pojišťoven. Pojištění záruky pro případ úpadku je sjednáváno na jeden rok. Vyjednávat o pojištění na příští období je však nutné zahájit s několika měsíčním předstihem. Podmínky pro uzavření pojistné smlouvy jsou z hlediska nákladovosti nyní větší, než byly před dvěma lety. Pojišťovny odmítají pojistit nové CK a snaží se obnovovat smlouvy alespoň u stávajících partnerů. V současnosti funguje v ČR přes 600 CK. Dle odhadů ale na pojistku nedosáhne až třetina z nich (iRozhlas, 2021).

Pojistné kontrakty CK mohou dosahovat řády stovek milionů korun. Z důvodu špatné finanční situace CK představují pro pojišťovny i zajišťovny významné riziko, proto nově uzavřené kontrakty zdraží o desítky procent. Lze očekávat, že se vyšší cena za ochranu vůči úpadku promítne do cen zájezdů. Jelikož pojistky velkých CK dosahují mnohasetmilionových částek, musí pojišťovny hledat kapacitu u zahraničních zajišťoven. Zajišťovny však v současné době nechtějí riskovat svůj byznys v cestovním ruchu, nebo alespoň ne v takové míře, jako doposud. Zajišťovny se začali stahovat z tohoto trhu již v roce 2019 po krachu největší CK Thomas Cook, a. s. Riziko úpadku v tomto segmentu výrazně vzrostlo. Od roku 2019 došlo ke zdražení zhruba o 20 %. Zvyšuje se rovněž i spoluúčasť CK,

kterou musí složit. Dříve činila 2 % a nyní je vyžadována ve výši 10 % z pojistné částky. Spoluúčast CK může být ve formě bankovní záruky. Banka přebírá záruku do určité výše a je sjednaná na určité období, po jehož uplynutí zaniká. Na základě této záruky se banka zavazuje, že zaplatí bez námitek požadovanou částku (Leibreich, 2021).

Dalo by se očekávat, že úpadek postihne zejména malé CK, nicméně tato situace může nastat i u velkých a nadnárodních společností. Důkazem toho je například CK Thomas Cook, a. s., nebo CK Firo-Tour, a. s. Úpadek CK je jen těžko predikovatelný a může se s ním potýkat kdokoli.

Vláda ČR v lednu 2021 schválila „Program COVID Záruka CK“. Tento program je určený pro malé a střední CK a agentury a vznikl za účelem pomoci jim toto pojištění sjednat, jelikož se jedná o nejvíce postiženou oblast v důsledku pandemie Covid-19. Národní rozvojová banka, a. s. (NRB) poskytuje portfoliovou záruku kancelářím sjednávajícím si ochranu pro případ úpadku (MPO, 2021). CK prostřednictvím programu získávají záruku za spoluúčast, kterou musí složit při sjednání pojištění pro případ úpadku. Ministerstvo pro místní rozvoj tímto programem reaguje na zpřísnující se podmínky pojišťoven při sjednávání tohoto povinného pojištění. Záruka NRB pomáhá tím, že snižuje vázanost jejich vlastních prostředků u pojišťovny a usnadňuje jim sjednání pojištění. Programu využilo již 133 CK (MMR, 2022b).

Kombinovaný poměr je ukazatel ziskovosti, který používají pojišťovny a zajišťovny. Toto měřítko udává, jak dobře si společnost vede ve své každodenní činnosti. Pokud je poměr nižší než 100 %, společnost má upisovací zisk. Pokud je však poměr vyšší než 100 %, společnost vyplácí více peněz v nárocích, než které obdrží z pojistného (Investopedia, 2021).

Tabulka 8 Kombinovaný poměr zajišťovny (v %)

Zajišťovny	2020
Munich Re	105,6
Swiss Re	109,0
Hannover Re	101,9
SCOR S.E.	100,3
Berkshire Hathaway Inc.	106,2

Zdroj: Reinsurance news (2021)

V tabulce č. 8 je uveden kombinovaný poměr pěti největších zajišťoven za rok 2020. Většina zajišťoven byla v roce 2020 technicky ztrátová. Situace se neliší od roku 2019, kdy

byl průměrný kombinovaný poměr 50 největších zajišťoven 102,4 % a v roce 2018 100,9 % (Gallin,2020). To je způsobené zejména katastrofickými škodami a pandemií Covid-19. Podobný výsledek se očekává i za rok 2021. Největší zajišťovnu – Munich Re v roce 2021 nejvíce zasáhl z přírodních katastrof Hurikán Ida, který zajišťovně způsobil ztrátu ve výši 1,2 mld. EUR a bouře Bernd se ztrátou okolo 0,6 mld. EUR. Pro celý rok 2021 očekává zajišťovna ztráty související s onemocněním Covid-19 okolo 0,8 mld. EUR (Švanda, 2021).

Z těchto důvodů a rovněž kvůli aktuální ekonomické situaci, která je ve znamení rostoucí inflace, jenž zvyšuje náklady na jednotlivé pojistné události, lze očekávat, že zajišťovny budou své služby zdražovat. Tento fakt rovněž ovlivní pojišťovny, které zdražení zajištění budou muset postupně promítnout do cen nabízeného pojištění (Gallin,2020). České pojišťovny hojně využívají k zajištění služby zahraničních zajišťoven, a tudíž se musí přizpůsobit aktuálnímu vývoji na světových zajišťovacích trzích.

4.2 Zajistný program pojišťovny ABC, a. s.

V této části práce autor navrhuje zajistný program pro fiktivní pojišťovnu ABC, a. s. Jedná se o pojišťovnu, která se specializuje na cestovní pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku CK. Autorem stanovený podíl pojišťovny ABC, a. s., na trhu s cestovním pojištěním činí 10 %. Dle Zákona č. 277/2009 Sb. tato pojišťovna musí mít základní kapitál v minimální výši 160 mil. Kč.

Jelikož není portfolio pojišťovny příliš velké, je pro pojišťovnu vhodné oslovovat zajišťovny napřímo a nevyužívat služeb zajišťovacích makléřů. Vstupní data jsou odhadnuta na základě výroční zprávy České asociace pojišťoven a dostupných informací na webových stránkách jednotlivých pojišťoven tak, aby sestavený zajistný program odpovídal reálné situaci na trhu.

4.2.1 Nabídka pojištění

Pro účely práce bude tato pojišťovna nabízet dva druhy pojištění – cestovní a pro případ úpadku CK. V rámci **cestovního pojištění** nabízí různé balíčky dle pojistných limitů a připojištění. Maximální limity, které lze v rámci cestovního pojištění u pojišťovny sjednat jsou uvedeny v tabulce č. 9.

Tabulka 9 Nabídka cestovního pojištění

Pojištění	Límit
Pojištění léčebných výloh	neomezeno
Pojištění asistenčních služeb	neomezeno
Pojištěná odpovědnosti	25 mil. Kč
Pojištění osobních věcí a zavazadel	50 tis. Kč
Úrazové pojištění	600 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Top-pojištění.cz (2022)

Vzhledem k současné situaci je do portfolia pojišťovny zařazeno **připojištění Covid-19**, jelikož jsou pandemie u cestovního pojištění začleněny ve výlukách. Tento virus značně ovlivnil cestovní ruch a znepríjemnil cesty mnoha lidem, například kvůli neočekávaným nařízeným karanténám v zahraničí a tím spojeným nákladům na ubytování a nových výdajů na zpáteční cestu. Z těchto důvodů vzniklo nové připojištění, které se vztahuje na škodní události, viz tabulka č. 10.

Tabulka 10 Nabídka připojištění COVID-19

Pojištění	Límit
Léčebné výlohy	5 mil. Kč
Ubytování a strava v důsledku nařízené karantény	15 tis. Kč
Náklady na zpáteční cestu v důsledku karantény	15 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle Top-pojištění.cz (2022)

U **pojištění záruky pro případ úpadku CK** jsou limity sestaveny individuálně pro každou CK. Pro tento druh pojištění neexistuje katalogová či jiná nabídka, jako u cestovního pojištění. CK standardně kontaktují pojišťovny s poptávkou pojištění. Nabídka je jim následně zaslána na základě vyplněného rozsáhlého dotazníku a zaslaných potřebných dokumentů, které pomohou pojišťovně zhodnotit jejich finanční situaci a potencionální rizika. Ukázkový dotazník, které CK vyplňují je uveden v příloze č. 2.

V případě pochybností o pravdivosti poskytnutých informací či při pochybnostech o finanční situaci se může pojišťovna rozhodnout danou CK nepojistit. Pojistný limit se sjednává na hodnotu min. 30 % plánovaných tržeb z prodeje zájezdů (limit je určen Zákonem č 159/1999 Sb.) a pojistné pro CK je pak dáno procentuální částkou z pojistného limitu.

4.2.2 Zajistný program pro cestovní pojištění

Hlavním předmětem činnosti pojišťovny ABC, a. s., je prodej cestovního pojištění. Z tohoto důvodu je potřeba jej zajistit proti dopadu jednotlivých velkých škod a proti katastrofickým scénářům, které nastanou jednou za 200 let. K tomuto účelu autor navrhuje uzavřít smlouvy o neproporcionálním zajištění RXOL a CatXOL.

Pro určení kumulu možných škod a stanovení vlastního vrubu oslovují pojišťovny specializované komerční společnosti, které se specializují na modelování expozice portfolia. Na základě výsledků modelování se stanovuje potřebná kapacita zajištění. Pro pojišťovnu ABC, a. s., autor stanovuje výši 40 mil. Kč pro jednotlivé velké škody (RXOL) a 200 mil. Kč pro případ kumulace katastrofických škod (CatXOL). Vlastní vrub společnosti je stanoven ve výši 10 mil. Kč. Výše zajistného krytí a vlastního vrubu je stanovena na základě autorových zkušeností z praxe v oboru pojišťovnictví.

Po určení potřebné zajistné kapacity a vlastních vrubů lze poptávat zajištění na zajistném trhu. Pojišťovně je doporučeno zaslat poptávku zajištění několika zajišťovnám, jež mají rating A+ nebo A dle agentury A. M. Best. Poptávka obsahuje základní údaje, jako je typ poptávaného zajištění, rozsahy pojistných limitů prvopojistitele, popis škodní historie a časové období. Zajišťovna si může dodatečně vyžádat i další potřebné údaje pro posouzení nabídky zajištění. Po nacenění poptávky zajišťovny posílají nabídku, a v případě vzájemné shody je vyhotovena zajistná smlouva.

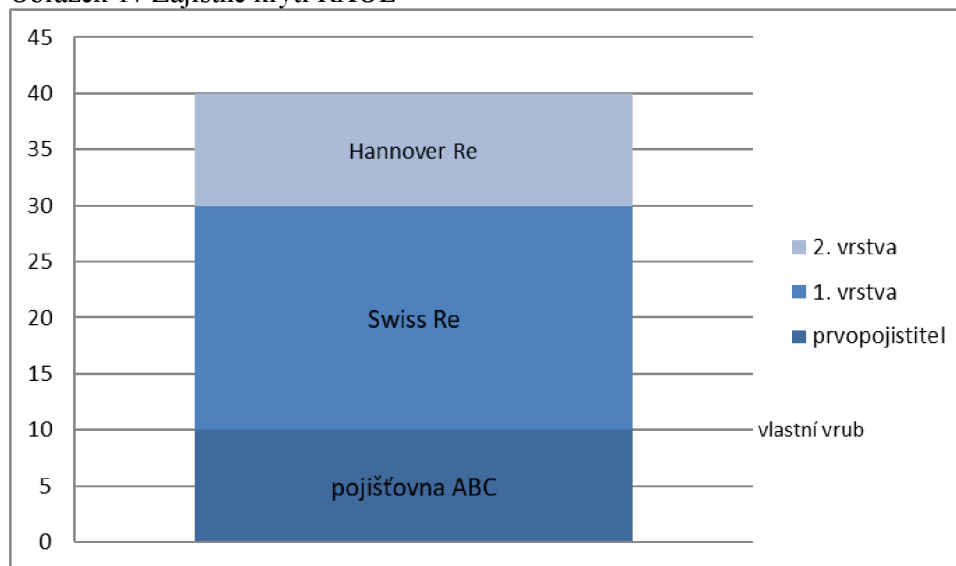
Pro **zajištění před jednotlivými velkými škodami (RXOL)** je navržena zajistná kapacita ve dvou vrstvách. V modelovém případě autor vybírá zajistné služby společností Swiss Re a Hannover Re. Zajistitel Swiss Re (první vrstva) ponese škody do výše až 20 mil. Kč při překročení vlastního vrubu pojišťovny (10 mil. Kč). Ve druhé vrstvě pak společnost Hannover Re ponese škody do výše 10 mil. Kč (při překročení limitu 30 mil. Kč). Zajistné krytí tedy navrhuje autor smlouvou o škodním nadměrku složenou ze dvou vrstev:

1. vrstva: 20 mil. Kč nad 10 mil. Kč,
2. vrstva: 10 mil. Kč nad 30 mil. Kč.

Toto zajistné krytí je znázorněno na obrázku č. 17. V případě nepředvídatelné události může dojít k vyčerpání limitu zajistných smluv. V takovém případě přechází povinnost

likvidace pojistné události opět na prvopojistitele. Pravděpodobnost překročení kapacity je však velmi nízká.

Obrázek 17 Zajistné krytí RXOL

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci navrženého zajištění RXOL jsou kryty léčebné výlohy a osobní odpovědnost, jelikož jsou zde stanoveny vysoké pojistné limity (u léčebných výloh neomezené a u pojištění odpovědnosti 25 mil. Kč) a představují pro pojišťovnu riziko v případě, kdy dojde k jednotlivým velkým škodám. Zajistné limity se vztahují na jednu pojištěnou osobu během jedné cesty. Výlohy jsou kryty pod podmínky původní pojistné smlouvy, kterou uzavřel zákazník s pojišťovnou.

Tabulka 11 Cena zajištění RXOL

	1. vrstva	2. vrstva
Zajistné	0,65 % z předepsaného pojistného	0,25 % z předepsaného pojistného
Minimální zajistné	700 tis. Kč	200 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 11 zobrazuje cenu zajištění RXOL. U tohoto typu zajištění se cena stanovuje procentuální částkou z předepsaného pojistného. Autor stanovuje zajistné pro první vrstvu ve výši 0,65 % a pro druhou vrstvu 0,25 %. Cena u druhé vrstvy je nižší, jelikož je u ní menší pravděpodobnost pro zajistitele, že se bude na škodách podílet (do výše 30 mil. Kč se na škodách podílí prvopojistitel a první zajistitel). U zajištění XOL se také stanovuje výše minimálního zajistného, které je zahrnuto do ročního vyúčtování. V případě, že celkové

zajistné nedosáhne tohoto limitu, jej pojišťovna musí dorovnat. Tato situace může nastat, pokud by došlo k významnému propadu v předepsaném pojistném.

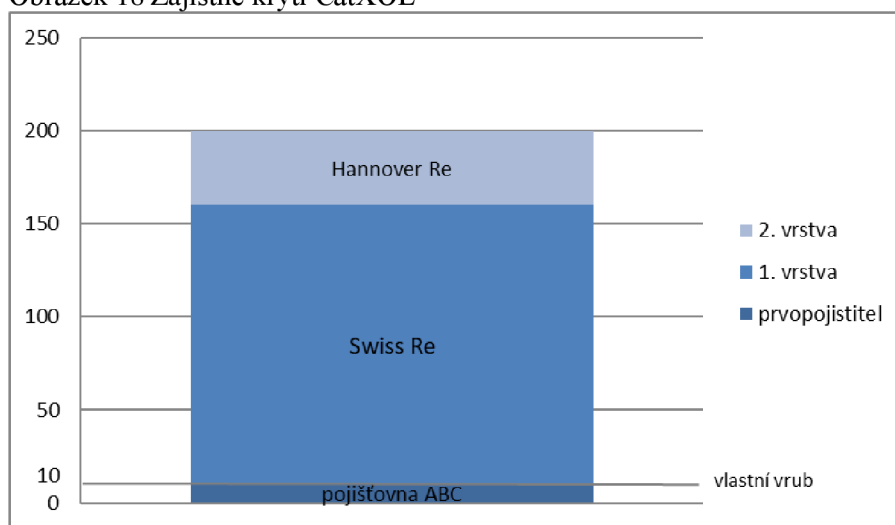
CatXOL se sjednává pro situace, kdy kumulované škody vznikly z jedné nahodilé katastrofické události. V rámci cestovního pojištění takové situace mohou nastat například v důsledku požití bakteriálně či jinak infikované potravy. Dále se může jednat o události spojené s výbuchem sopky, jako je zemětřesení, seismické vlny a bezpečnostní dopady spojené s omezením letů a cestování v důsledků vulkanického prachu.

Kapacita zajištění katastrofických rizik se sjednává tak, aby pokryla katastrofu s pravděpodobností jejího výskytu nejméně jednou za 200 let. Toto zajištění se vztahuje na pojištění léčebných výloh i na úrazové pojištění, u kterých hrozí kumulace škod v případě jedné nahodilé události. V rámci CatXOL je rovněž navržena zajistná kapacita ve dvou vrstvách.

Swiss Re (první vrstva) ponese škody do výše až 150 mil. Kč při překročení vlastního vrubu pojišťovny (10 mil. Kč). Hannover Re (druhá vrstva) se podílí na škodách až do výše 40 mil. Kč při pojistném plnění vyšší než 160 mil. Kč. Zajistné krytí je tedy navrženo následovně (viz obrázek č. 18):

1. vrstva: 150 mil. Kč nad 10 mil. Kč,
2. vrstva: 40 mil. Kč nad 160 mil. Kč.

Obrázek 18 Zajistné krytí CatXOL

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 12 je autorem stanovena cena za zajištění smlouvou CatXOL. Procentuální míra zajistného je u ní vyšší, než u RXOL z důvodu vyšších pojistných limitů. Její výpočet a roční vyúčtování se provádí stejně jako u smlouvy RXOL.

Tabulka 12 Cena zajištění CatXOL

	1. vrstva	2. vrstva
Zajistné	0,8 % z předepsaného pojistného	0,3 % z předepsaného pojistného
Minimální zajistné	900 tis. Kč	300 tis. Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Zajistný program pro připojištění Covid-19

Připojištění Covid-19 je nový produkt na trhu cestovního pojištění. Autor toto připojištění zařazuje do nabídky pojištění společnosti ABC, a. s., protože se jedná o produkt, jehož škodní historie není známá a jedná se o aktuální záležitost, se kterou se potýkala většina pojišťoven na trhu.

Autor doporučuje společnosti ABC, a. s., pro nové připojištění sjednat obligatorní zajištění QS. Tento typ zajištění ochrání zajistitele před vysokou frekvencí škodních událostí. Neproporcionální zajištění autor nedoporučuje využít z důvodu nízkých pojistných limitů, díky nimž pojišťovna není ohrožena výskytem jednotlivých nákladných škodních událostí.

Pro tuto proporcionální smlouvu je vybrána zajišťovací společnost Swiss Re. Zajištění QS umožňuje rozdělení rizik mezi pojišťovnou a zajistitelem ve smluveném poměru, který autor stanovuje na 60:40. Rovněž je stanovena horní hranice, do které se zajistitel podílí na riziku – 5 mil. Kč. Hrubé zajistné tedy činí 40 % ze 100 % přijatého pojistného. Dále je navržena provize od zajistitele ve výši 3,5 %. Čisté zajistné je dáno hrubým zajistným po odečtení provize. Podíl zajistitele na pojistném plnění činí rovněž 40 % z celkové výše.

4.2.4 Zajistný program pro pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří

Součástí portfolia pojišťovny ABC a. s., je pojištění záruky pro případ úpadku CK. Vzhledem k současné situaci spojené s pandemií Covid-19 nese toto pojištění pro zajistitele vysoké riziko a spíše z tohoto trhu odcházejí. Pojišťovny musí pečlivě zvážit, které cestovní kanceláře pojistí a které musí odmítnout. Následně kontaktují zajistitele s poptávkou na zajištění CK. Pojistná částka se stanovuje dle Zákona 159/1999 Sb. jako 30 % z plánovaných

ročních tržeb z prodeje zájezdů. CK rovněž musí složit spoluúčast, minimálně ve výši 10 % z limitu pojistného plnění. Pojištění je sjednáváno na období jednoho roku. Seznam všech pojištěných CK pojišťovny standardně uvádí na svých webových stránkách.

Pojišťovny CK sledují na měsíční bázi a vyžadují od nich průběžné informace o činnosti, např. počet prodaných zájezdů, příjmy za prodané zájezdy, zůstatky na účtech a závazky po lhůtě splatnosti. Pro pojišťovnu ABC a. s., je sestaveno portfolio, ve kterém jsou uzavřeny pojistné smlouvy s deseti CK. Jejich seznam včetně objemu plánovaných ročních tržeb z prodeje zájezdů, stanoveného pojistného limitu a výše pojistného jsou uvedeny v tabulce č. 13³.

Tabulka 13 Seznam pojištěných CK

Cestovní kancelář	Plánované tržby (Kč)	Limit pojistného plnění (Kč)	Pojistné (Kč)
Adventura, s. r. o.	93 000 000	27 900 000	558 000
Brenna, s. r. o.	120 000 000	36 000 000	720 000
Firo-Tour, a. s.	1 400 000 000	420 000 000	8 400 000
Blue Sky Travel, s. r. o.	300 000 000	90 000 000	1 800 000
Canaria Travel, s. r. o.	285 000 000	85 500 000	1 710 000
CAPRO, s. r. o.	23 000 000	6 900 000	138 000
S.E.N., s. r. o.	11 500 000	3 450 000	69 000
Deluxea, a. s.	190 000 000	57 000 000	1 140 000
Mamut Travel, s. r. o.	44 000 000	13 200 000	264 000
Marco-Polo int., s. r. o.	70 000 000	21 000 000	420 000
Pojistné celkem			15 219 000

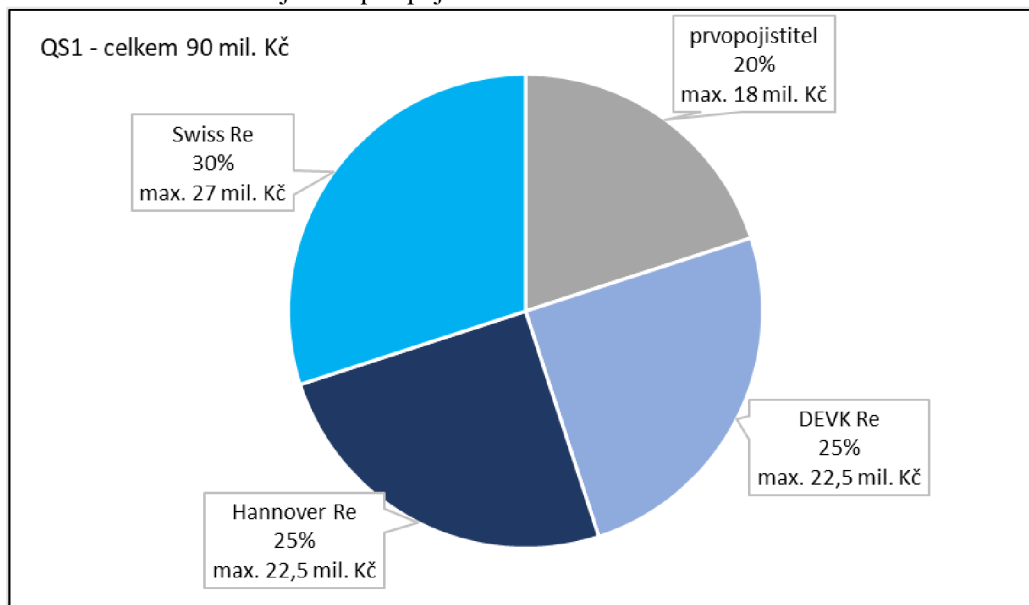
Zdroj: vlastní zpracování dle zveřejněných výkazů Justice.cz (2021)

Ve stanoveném portfolio většina CK sjednává pojištění s limitem pojistného plnění do 90 mil. Kč, a pouze jedna CK tento limit převyšuje. Z tohoto důvodu je pro pojišťovnu vybrána obligatorní smlouva o proporčním zajištění QS. Pro pojišťovnu je navržena QS s horní hranicí 90 mil. Kč a poměrem 20:80, který se dále rozdělí mezi tři zajišťovatele (DEVK Re, Hannover Re a Swiss Re). Maximální podíl pojišťovny na případném pojistném plnění může tedy vzniknout u CK Firo-Tour, a. s., a to ve výši 18 mil. Kč. Zajištění z této smlouvy se rovněž upravuje provizí od zajišťovatele, která je pro tento případ stanovena ve výši 5 %.

³ plánované roční tržby jsou odhadnuty na základě historických dat z účetní závěrky CK a výše pojistného je stanovena procentuální sazbou z limitu pojistného plnění

Tato forma cese pojišťovně umožňuje přenést do zajištění všechny sjednané smlouvy v rámci pojištění záruky CK až do výše 90 mil. Kč a není potřeba tak hledat zajistnou kapacitu pro každou CK jednotlivě. Pro další orientaci v kalkulaci zajistných smluv bude tato smlouva dále označovaná jako **QS1**. Tento zajistný vztah je znázorněn na obrázku č. 19.

Obrázek 19 Kvótové zajištění pro pojištění insolvence CK

Zdroj: vlastní zpracování

Součástí portfolia pojištění insolvence je i CK Firo-Tour, a. s., jejíž plánované roční tržby převyšují kapacitu zajištění QS1. Plánované tržby této CK jsou 1 400 mil. Kč a pojistný limit činí 420 mil. Kč. Po CK je vyžadována spoluúčast ve výši 10 % z pojistného limitu, která je v modelovém příkladu složena formou bankovní záruky. Kopie bankovní záruky bývá standardně součástí zajistné smlouvy. Základní údaje o pojistné smlouvě s CK Firo-Tour, a. s. jsou uvedeny v tabulce č. 14.

Tabulka 14 Základní údaje o pojistné smlouvě s CK Firo-Tour, a. s.

Číslo pojistné smlouvy	100009
Pojistník	CK Firo-Tour, a. s.
Doba trvání pojistného období	1. 1. 2022 – 31. 12. 2022
Limit pojistného plnění	420 000 000 Kč
Spoluúčast	42 000 000 Kč
Pojistné dle pojistné smlouvy	8 400 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pro tuto CK je potřeba sjednat zajištění nad limit 90 mil. Kč, který je již zajištěný v QS1. Pro dodatečné krytí, ve výši 330 mil. Kč, jsou navrženy čtyři subjekty – Uniqa, Everest Re, VIG Re a Munich Re. Detaily navržených zajišťovacích smluv pro CK Firo-Tour, a. s., jsou uvedeny v tabulce č. 15. V další části práce jsou tyto smlouvy označovány jako QS2.

Tabulka 15 Zajištění pro CK Firo-Tour, a. s.

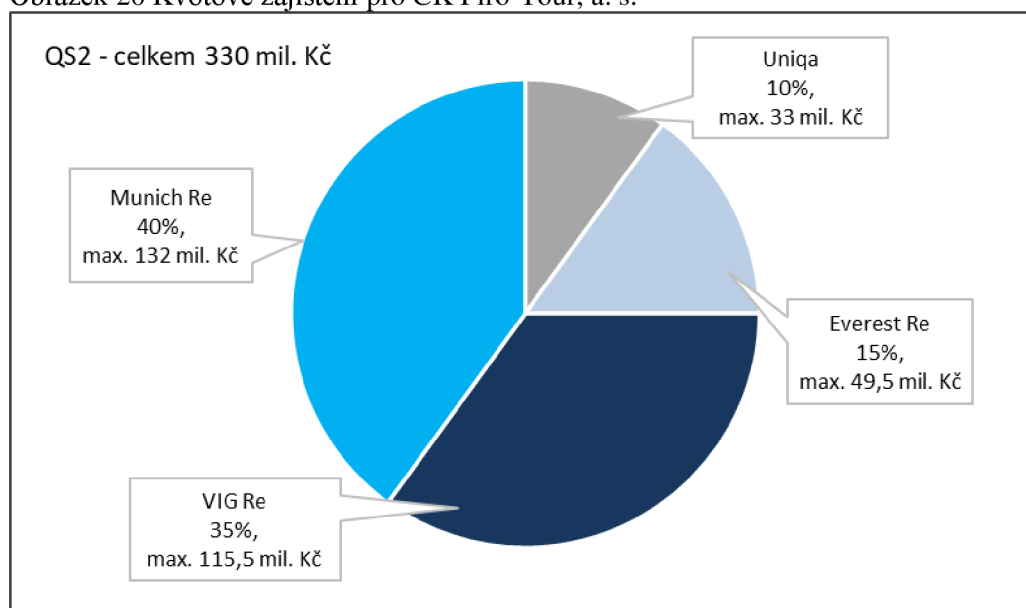
Zajistitel	Kvóta (%)	Max. limit plnění (Kč)	Provize (%)
Uniqa	10	33 000 000	5
Everest Re	15	49 500 000	5
VIG Re	35	115 500 000	5
Munich Re	40	132 000 000	5
Celkem	100	330 000 000	

Zdroj: vlastní zpracování

Navržené fakultativní smlouvy nad limit 90 mil. Kč pro CK Firo-Tour, a. s., fungují pro pojišťovnu jako zajištění škodního nadměru, jelikož je stanoven limit (90 mil. Kč), nad který se již na škodách nepodílí. Jednotlivé smlouvy však pro zajišťovnu fungují jako kvótové zajištění, jelikož je stanoveno procento, kterým se podílí na pojistném i na případném pojistném plnění. Toto fungování může být využito při kombinování zajišťovacích smluv. Z tohoto důvodu jsou dále v práci zajišťovací smlouvy QS2 označovány za kvótové.

Zajištění škodního nadměru není v této situaci vhodné, jelikož by se jen těžko určovalo riziko a cena za zajištění v jednotlivých vrstvách. Ochota zajišťovny je rovněž větší u zajištění kvótového, kdy v případě škodní události přebírají pouze smluvené procento. Cese pro pojistnou smlouvu s CK Firo-Tour, a. s., je tedy doporučena kombinací dvou kvótových smluv, přičemž přednostně jsou vzniklé pojistné události hrazeny z QS1 do výše 90 mil. Kč a následně přechází na QS2 (viz obrázek č. 20).

Obrázek 20 Kvótové zajištění pro CK Firo-Tour, a. s.

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Roční vyúčtování zajištění dle typu pojištění

Zajistný program pro nadcházející rok je navržen kombinací dvou neproporcionálních a tří proporcionálních zajistných smluv. Proporcionální smlouvy obsahují kvótové smlouvy pro pojištění insolvence CK a připojištění Covid-19. Neproporcionální smlouvy zahrnují v rámci obligatorního zajištění krytí škodního nadměrku, které je doporučeno pro pojistné produkty cestovního pojištění. Společnosti je doporučeno s ohledem na požadavky Solvency II spolupracovat se zajistiteli, kteří mají rating „A“ a vyšší dle agentury A. M. Best.

Upsaná rizika pojišťovny ABC, a. s., mají krátký časový horizont. Portfolio tvoří cestovní pojištění a pojištění záruky pro případ úpadku CK sjednávané na období jednoho roku. Zajistný program zohledňuje rizika vyplývající z pojistného portfolia pojišťovny tak, aby poskytoval dostatečnou ochranu před škodami jakéhokoliv rozsahu, včetně katastrofických škod. Zajistný program má za cíl ochránit zisk pojišťovny, její solventnost a schopnost dostát svým závazkům.

Pojišťovny zpravidla posílají zajistiteli vyúčtování každý kvartál. Na konci roku však probíhá finální kalkulace, včetně zahrnutí minimálního zajistného a případně jeho dorovnání. Po odsouhlasení zaslané kalkulace zajistitelem probíhá platba zajistného. Následující kalkulace ilustrují roční vyúčtování se zajistiteli v případě, že by pojišťovna uzavřela zajistné smlouvy dle autorem navrženého programu. Výpočet je proveden dle jednotlivých druhů pojištění. Odhad předepsaného pojistného, jenž pojišťovna ABC, a. s.,

obdržela za uplynulý rok, a které dále vstupuje do výpočtu zajištění, je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 16 Hrubé předepsané pojistné a náklady na pojistné plnění za uplynulý rok (v Kč)

Pojištění	Hrubé předepsané pojistné	Náklady na pojistná plnění
Cestovní pojištění	287 830 000	115 132 000
z toho pojištění léčebných výloh	86 349 000	34 865 161
z toho pojištění odpovědnosti	60 444 300	22 081 269
z toho pojištění osobních věcí a zavazadel	66 200 900	26 729 957
z toho úrazové pojištění	54 687 700	24 405 613
z toho připojištění Covid-19	20 148 100	7 050 000
Insolvence CK	15 219 000	158 000 000
Celkem	303 049 000	273 132 000

Zdroj: vlastní zpracování

Fungování zajištění záruky pro případ úpadku je ukázáno na reálném případě CK Firo-Tour, a. s., která se dostala do insolvence v roce 2021. Výplaty pojistných událostí jsou založeny na reálných číslech, jež uveřejnila pojišťovna Slavia, a. s., u které byla CK pojištěna (Slavia pojišťovna, 2021). Zajistná smlouva je však navržena na základě vlastních poznatků z teoretické části a simuluje efekt, jakým se může pojišťovna s pojistnou událostí vypořádat. Na tomto příkladě je rovněž znázorněna důležitost zajištění pro pojišťovny.

4.3.1 Cestovního pojištění

V rámci cestovního pojištění jsou společnosti ABC, a. s., navrženy dvě neproporcionální zajistné smlouvy (RXOL a CatXOL). Toto zajištění chrání pojišťovnu před dopadem jednotlivých velkých škod a současně proti kumulaci škod vzniklých z jedné nahodilé události s pravděpodobností výskytu jednou za 200 let. Smlouva RXOL se vztahuje na pojištění léčebných výloh a osobní odpovědnosti, zatímco do CatXOL vstupuje pojištění léčebných výloh a úrazové pojištění. V rámci modelového příkladu nenastala žádná škodní událost, která by překročila stanovenou prioritu ve výši 10 mil. Kč. Zajistné za uplynulý rok z těchto smluv je vypočteno v tabulce č. 17.

Tabulka 17 Kalkulace zajištění pro cestovní pojištění (v Kč)

RXOL	
Hrubé předepsané pojistné	146 793 300
z toho léčebné výlohy	86 349 000
z toho pojištění odpovědnosti	60 444 300
1. vrstva	
zajistné (0,65 %, min. 700 tis. Kč)	954 156,45
2. vrstva	
zajistné (0,25 %, min. 200 tis. Kč)	366 983,25
Výsledek zajištění RXOL	1 321 139,7
CatXOL	
Hrubé předepsané pojistné	141 036 700
z toho léčebné výlohy	86 349 000
z toho úrazové pojištění	54 687 700
1. vrstva	
zajistné (0,8 %, min. 900 tis. Kč)	1 128 293,6
2. vrstva	
zajistné (0,3 %, min. 300 tis. Kč)	423 110,1
Výsledek zajištění CatXOL	1 551 403,7
Výsledek zajištění celkem	2 872 543,4

Zdroj: vlastní zpracování

V zajistné smlouvě je navrženo minimální zajistné. Ve sledovaném období je zajistné vyšší než stanovené limity, z toho důvodu pojišťovna nemusí vynakládat vlastní finanční prostředky pro dorovnání minimálního zajistného.

Pojišťovny na základě historických dat dokáží predikovat výši pojistného za sledované období. Na základě toho se stanovuje minimální zajistné v zajistné smlouvě. Doplácení minimálního zajistného by nastalo v případě, kdyby došlo k významnému poklesu cestování a s tím spojeným poklesem prodeje pojištění.

Pojišťovna z celkového předepsaného pojistného z cestovního pojištění (287,8 mil. Kč) uhradí za smlouvy XOL zajistné ve výši téměř 2,9 mil. Kč. Zajištění pro tento druh pojištění není tedy příliš drahé, a to z důvodu, že pojistné události vstupující do zajištění nejsou frekventované a pravděpodobnost jejich výskytu je jednou za 200 let. Pro pojišťovnu je však tato cese velmi důležitá, jelikož v případě nepříznivého scénáře mohou mít vzniklé škody vliv na její finanční stabilitu. Kombinace smluv RXOL a CatXOL má významný vliv na solventnost pojišťovny a schopnost dostát svým závazkům.

Cestovní pojištění tvoří pro společnost ABC, a. s., hlavní předmět podnikání a rovněž významný zdroj tržeb. V případě použití proporcionalní smlouvy by byla přenesena větší část pojistného do zajištění, včetně pojistných plnění, která je společnost schopna nést na vlastní vrub bez finančních potíží. Z tohoto důvodu není vhodné pro tento účel využít proporcionalní zajišťovací smlouvu, a proto autor navrhuje jako nejvhodnější variantu využití kombinaci smluv RXOL a CatXOL.

4.3.2 Připojištění Covid-19

Pro připojištění Covid-19 autor v oddíle 4.2.3 navrhuje obligatorní kvótovou smlouvu v poměru 60:40 (pojišťovna:zajistitel) s provizí ve výši 3,5 % z hrubého zajištění. Přijaté pojistné z připojištění Covid-19 za dané období činí 20,1 mil. Kč. Pro modelový příklad a znázornění kalkulace zajištění autor nastavil vyplacená pojistná plnění ve výši 7,1 mil. Kč. Výpočet kalkulace zajištění je znázorněn v tabulce č. 18.

Tabulka 18 Kalkulace zajištění pro připojištění Covid-19 (v Kč)

QS – Covid 19	
Hrubé předepsané pojistné	20 148 100
z toho zajistitel (40 %)	8 059 240
provize pojišťovně (3,5 %)	-282 073,4
celkem	7 777 166,6
Náklady na pojistná plnění	7 050 000
z toho zajistitel (40 %)	2 820 000
Výsledek zajištění	4 957 166,6

Zdroj: vlastní zpracování

Zavádění nového produktu na trh je pro pojišťovny riskantní, jelikož s ním nemají zkušenosti a neznají jeho škodní průběh. Z těchto důvodů je pro nově zavedené připojištění vhodné využít smlouvu QS, která pomáhá zavést na trh nový produkt se sníženým rizikem. Nevýhodou této smlouvy je však vysoký podíl cedovaného pojistného a postoupení i malých škod, které jsou pro pojišťovnu únosné. Pojistné limity nejsou u připojištění vysoké, problém by však nastal v případě vysoké frekvence pojistných událostí.

V rámci modelového příkladu je zajistiteli Swiss Re po odečtení provize a nákladů na pojistná plnění vyplaceno bezmála 5 mil. Kč. Na základě ročních vyúčtování a přibývajících zkušeností se pojišťovny rozhodují, jakou smlouvu a kvóty zvolit na další období. Autor navrhuje na příští období snížit kvótu zajistitele na 20 %, jelikož je frekvence pojistných událostí pro pojišťovnu ABC, a. s., únosná. Rovněž je očekávána menší pravděpodobnost

výskytu nařízených karantén a případů onemocnění z důvodu proočkování populace a fungování covidových pasů.

4.3.3 Pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří

V důsledku vládních restrikcí a situace související s onemocněním Covid-19 došlo v roce 2021 k úpadku CK Firo-Tour, a. s. Podle insolvenčního zákona je v úpadku subjekt, který neplní své závazky po dobu tří měsíců po lhůtě splatnosti (Zákon č. 182/2006 Sb). Pojišťovna Slavia, a. s. (u které byla ve skutečnosti CK Firo-Tour, a. s., pojištěna) obdržela několik oznámení o pohledávkách vůči CK Firo-Tour, a. s., které jsou více než 90 dní po splatnosti. Pojišťovna na základě tohoto faktu musela zahájit vlastní šetření, jehož výsledkem bylo rozhodnutí o insolvenční CK Firo-Tour, a. s. Pojišťovny jsou ze zákona povinny zahájit šetření o insolvenční CK nezávisle na posouzení soudu, u kterého nebyl prozatím podán insolvenční návrh a nebyly podniknuty administrativní kroky k vyhlášení úpadku (Slavia pojišťovna, 2021).

Pojišťovna Slavia, a. s., zahájila standardní postup – zveřejnila na svých webových stránkách výzvu pro klienty, aby nahlásili závazky vůči CK Firo-Tour, a. s. Jedná se o zákazníky, kteří mají u CK zakoupené vouchery, či zaplacené zálohy a zájezdy. Pojišťovny rovněž řeší situace, kdy dojde k úpadku CK v průběhu uskutečňovaných zájezdů a není zákazníkům poskytnuta doprava z místa pobytu. Pojišťovna Slavia, a. s., obdržela v souvislosti s insolvenční Firo-Tour, a. s., přes 6 000 žádostí o pojistné plnění v objemu 200 mil. Kč (oPojištění.cz, 2021). Z těchto údajů vychází autor v následujících kalkulacích.

V modelovém příkladu má CK Firo-Tour, a. s., stanovený pojistný limit 420 mil. Kč. Ke konci roku ABC, a. s., řešila škody ve výši 200 mil Kč. CK Firo-Tour, a. s., složila spoluúčast ve výši 42 mil. Kč formou bankovní záruky, ta je od banky vyžádána v plné výši a přednostně využita ke splacení pohledávek. Pojistné plnění nad limit pak vyplácí pojišťovna a zajišťovny. Do kalkulace podílů pojišťovny a jednotlivých zajišťovatelů vstupuje částka ve výši 158 mil. Kč. Vyplácení škodních událostí nejprve probíhá z kvótové pojistné smlouvy QS1 se stanoveným limitem 90 mil. Kč a následně vstupují do fakultativní smlouvy QS2. Vypořádání pojišťovny s touto pojistnou událostí je uvedeno v tabulce č. 19.

Tabulka 19 Kalkulace úpadku CK Firo-Tour, a. s. (v Kč)

Nahlášené pojistné události	200 000 000
1. Bankovní záruka	42 000 000
2. Náklady na pojistná plnění vstupující do QS1	90 000 000
z toho pojišťovna (20 %)	18 000 000
z toho zajistitelé (80 %)	72 000 000
3. Náklady na pojistná plnění vstupující do QS2	68 000 000
z toho pojišťovna (0 %)	0
z toho zajistitelé (100 %)	68 000 000
Podíl na pojistném plnění pojišťovny ABC, a. s., celkem	18 000 000
Podíl na pojistném plnění zajistitelů celkem	140 000 000

Zdroj: vlastní zpracování

V modelovém případě se pojišťovna ABC, a. s., podílí na celkovém pojistném plnění úpadku CK Firo-Tour, a. s., pouze částkou 18 mil. Kč. Zajistitelé se v celkovém součtu podílejí na pojistném plnění ve výši 140 mil. Kč. Je tedy zřejmé, že zajištění má u pojištění insolvence CK významný vliv a bez něj by si pojišťovny nemohly dovolit uzavřít pojistné smlouvy s několikaset milionovým pojistným limitem.

Pro modelový příklad je provedena kalkulace za situace, že u ostatních pojištěných CK v uplynulém roce nedošlo k úpadku. Celková kalkulace zajistných smluv QS1 a QS2 pro pojištění insolvence je uvedena v tabulce č. 20. Kalkulace je v tomto oddíle pro přehlednost uvedena dohromady pro všechny zajistitele, autor tak znázorňuje rozdělení pojistného a pojistného plnění mezi prvopojistitelem a zajišťovny. Podrobná kalkulace dle jednotlivých zajistitelů je uvedena v podkapitole 4.4.

Tabulka 20 Kalkulace zajištění pro pojištění insolvence CK (v Kč)

QS1	
Hrubé předepsané pojistné = 15 219 000 – 8 400 000 + (8 400 000 x 21,43 %)	8 619 000
z toho zajistitelé (80 %)	6 895 200
provize pojišťovně (5 %)	-344 760
celkem	6 550 440
Náklady na pojistná plnění	90 000 000
z toho zajistitelé (80 %)	72 000 000
Výsledek zajištění QS1	-65 449 560
QS2	
Hrubé předepsané pojistné = 8 400 000 x 78,57 %	6 600 000
z toho zajistitelé (100 %)	6 600 000
provize pojišťovně (5 %)	-330 000
celkem	6 270 000
Náklady na pojistná plnění	68 000 000
z toho zajistitelé (100 %)	68 000 000
Výsledek zajištění QS2	-61 730 000
Výsledek zajištění	-127 179 560

Zdroj: vlastní zpracování

Do QS1 nevstupuje celkové předepsané pojistné z pojištění insolvence, jelikož je zde stanovený limit 90 mil. Kč. Pojistný limit CK Firo-Tour, a. s., tuto hranici převyšuje a část rizika dále vstupuje do QS2. Z tohoto důvodu do QS1 vstupuje předepsané pojistné od ostatních devíti kanceláří a pouze procentuální pojistné od CK Firo-Tour, a. s., a to ve výši 21,43 % odpovídající pojistnému limitu této zajištění smlouvy. Do QS2 pak vstupuje zbylých 78,57 % pojistného.

Jak je uvedeno v tabulce č. 20, z celkového objemu předepsaného pojistného za pojištění insolvence (15 219 000 Kč) je cedováno 13 495 200 Kč. Zbývající část pojistného představuje zanedbatelný příjem v portfoliu pojišťovny ABC, a. s. Pojišťovny však poskytují pojištění insolvence CK zejména z toho důvodu, že pojištěné kanceláře mají ve většině případů s pojišťovnou uzavřenou rovněž smlouvu pro cestovní pojištění, které nabízí svým zákazníkům na pobočkách a v rámci cestovních balíčků a zájezdů. Prodej cestovního pojištění prostřednictvím CK znamená pro pojišťovny významný prodejní kanál.

Pojištění proti úpadku tedy představuje pro CK zejména komplexní balíček, v rámci kterého mají u jedné pojišťovny sjednané vlastní pojištění záruky a zároveň cestovní

pojištění pro své zákazníky. Odmítnutí pojistit některou CK pro případ úpadku by mohlo znamenat i přechod prodeje cestovního pojištění k jiné pojišťovně. Pojišťovny proto musí pečlivě zvážit, zda danou kancelář pojistí a musí posoudit veškerá rizika s tím spojená.

Ve všech zajistných smlouvách k pojištění insolvence je stanovena provize ve výši 5 %, jež slouží především ke kompenzaci správních nákladů, které prvopojistitel vynaložil na uzavření cedovaného pojistného obchodu. Stanovení provize od zajistitele je typické pro proporcionalní zajistné smlouvy.

Pojištění insolvence je za uplynulý rok pro pojišťovnu ABC, a. s., i zajistitele ztrátové. Kvůli úpadku CK Firo-Tour, a. s. pro ně činí náklady na pojistná plnění 158 mil. Kč. Úpadky CK před epidemií Covid-19 nebyly příliš časté a jejich pojištění přinášela především zisk. V souvislosti se zvyšujícím se rizikem zajišťovny z tohoto segmentu odcházejí, nebo své služby zdražují.

4.4 Roční vyúčtování zajištění dle jednotlivých zajistitelů

Vyúčtování zajistných obchodů je v následujících oddílech provedeno zvlášť pro každého zajistitele. Zajistné smlouvy jsou společnosti ABC, a. s., navrženy uzavřít s následujícími profesionálními zajišťovny: Swiss Re, Hannover Re, DEVK Re, Everest Re, VIG Re a Munich Re. K zajištění je též navrženo využít komerční pojišťovnu Uniqa, která provozuje služby zajištění.

4.4.1 Roční vyúčtování Swiss Re

Se zajišťovnou Swiss Re je navrženo sjednat čtyři zajistné smlouvy. Jedná se o smlouvy o škodním nadměru na riziko a katastrofické události v cestovním pojištění. Dále o smlouvy QS na připojištění Covid-19 a na pojištění insolvence CK. Zajistné z jednotlivých smluv je uvedeno v tabulce č. 21.

Tabulka 21 Vyúčtování zajištění pro Swiss Re (v Kč)

1. Vyúčtování RXOL	
Hrubé předepsané pojistné (léčebné výlohy + pojištění odpovědnosti)	146 793 300
zajistné (0,65 %, min. 700 tis. Kč)	954 156,45
náklady na pojistná plnění nad 10 mil. Kč	0
Výsledek zajištění	954 156,45
2. Vyúčtování CatXOL	
Hrubé předepsané pojistné (léčebné výlohy + úrazové pojištění)	141 036 700
zajistné (0,8 %, min. 900 tis. Kč)	1 128 293,6
náklady na pojistná plnění nad 10 mil. Kč	0
Výsledek zajištění	1 128 293,6
3. Vyúčtování QS – Covid-19	
kvóta	40 %
Hrubé předepsané pojistné	20 148 100
z toho Swiss Re	8 059 240
provize (3,5 %)	-282 073,4
celkem	7 777 166,6
Náklady na pojistná plnění	7 050 000
z toho Swiss Re	2 820 000
Výsledek zajištění	4 957 166,6
4. Vyúčtování QS1 – Insolvence CK	
kvóta	30 %
Hrubé předepsané pojistné = 15 219 000 – 8 400 000 + (8 400 000 x 21,43 %)	8 619 000
z toho Swiss Re	2 585 700
provize (5 %)	-129 285
celkem	2 456 415
Náklady na pojistná plnění	90 000 000
z toho Swiss Re	27 000 000
Výsledek zajištění	-24 543 585
Výsledek zajištění celkem	-17 503 968,35

Zdroj: vlastní zpracování

Po odečtení podílů Swiss Re na pojistném plnění u připojištění Covid-19 a insolvenční CK Firo-Tour, a. s., je tento zajistný obchod pro Swiss Re ztrátový v celkové výši 17,5 mil. Kč.

4.4.2 Roční vyúčtování Hannover Re

Návrh zajištění se společností Hannover Re obsahuje zajistnou ochranu pro pojištění insolvence CK v rámci kvótové smlouvy QS1 a smlouvy o škodním nadměrku RXOL a CatXOL pro cestovní pojištění. Kalkulace zajistného pro všechny smlouvy jsou uvedeny v tabulce č. 22.

Tabulka 22 Vyúčtování zajištění pro Hannover Re (v Kč)

1. Vyúčtování RXOL	
Hrubé předepsané pojistné (léčebné výlohy + úrazové pojištění)	146 793 300
zajistné (0,25 %, min. 200 tis. Kč)	366 983,25
náklady na pojistná plnění nad 10 mil. Kč	0
Výsledek zajištění	366 983,25
2. Vyúčtování CatXOL	
Hrubé předepsané pojistné (léčebné výlohy + pojištění odpovědnosti)	141 036 700
zajistné (0,3 %, min. 300 tis. Kč)	423 110,1
náklady na pojistná plnění nad 10 mil. Kč	0
Výsledek zajištění	423 110,1
3. Vyúčtování QS1 – Insolvence CK	
kvóta	25 %
Hrubé předepsané pojistné = 15 219 000 – 8 400 000 + (8 400 000 x 21,43 %)	8 619 000
z toho Hannover Re	2 154 750
provize (5 %)	-107 737,5
celkem	2 047 012,5
Náklady na pojistná plnění	90 000 000
z toho Hannover Re	22 500 000
Výsledek zajištění	-20 452 987,5
Výsledek zajištění celkem	-19 662 894,15

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako předchozí zajistitel se Hannover Re podílí na vyplácení pojistného limitu v případě úpadku CK Firo-Tour, a. s., ve výši 22,5 mil. Kč. Po odečtení předepsaného pojistného z neproporcionálních zajištění činí ztráta pro zajistitele více než 19,6 mil. Kč.

4.4.3 Roční vyúčtování DEVK Re

Se zajišťovnou DEVK Re je navrženo uzavření jedné smlouvy. Jedná se o kvótovou smlouvu QS1 pro pojištění insolvence CK s podílem 25 %. Výpočet zajistného pro DEVK Re za daný rok je uveden v tabulce č. 23.

Tabulka 23 Vyúčtování zajištění pro DEVK Re (v Kč)

Vyúčtování QS1 – Insolvence CK	
kvóta	25 %
Hrubé předepsané pojistné = 15 219 000 – 8 400 000 + (8 400 000 x 21,43 %)	8 619 000
z toho DEVK Re	2 154 750
provize (5 %)	-107 737,5
celkem	2 047 012,5
Náklady na pojistná plnění	90 000 000
z toho DEVK Re	22 500 000
Výsledek zajištění	-20 452 987,5

Zdroj: vlastní zpracování

Jelikož došlo v modelovém příkladu k úpadku jedné z pojištěných CK, na které se vztahovala zajišťovací smlouva s DEVK Re, činí její podíl na pojistném plnění 22,5 mil. Kč. Celková ztráta ze zajišťovacího obchodu s pojišťovnou ABC, a. s., činí 20,4 mil. Kč.

4.4.4 Roční vyúčtování Uniqa

Návrh zajištění u společnosti Uniqa obsahuje zajišťovací ochranu pro pojištění insolvence CK Firo-Tour, a. s. Podíl Uniqa na pojistné smlouvě QS2 činí 10 % a její podíl na pojistném plnění vzniká při překročení částky 90 mil. Kč. Součástí zajišťovací smlouvy je i provize pojišťovně ve výši 5 %. Výpočet zajišťovacího je uveden v tabulce č. 24.

Tabulka 24 Vyúčtování zajišťovacího pro Uniqa (v Kč)

Vyúčtování QS2 – Insolvence CK Firo-Tour, a. s.	
kvóta	10 %
Hrubé předepsané pojistné = 8 400 000 x 78,57 %	6 600 000
z toho Uniqa	660 000
provize (5 %)	-33 000
celkem	627 000
Náklady na pojistná plnění	68 000 000
z toho Uniqa	6 800 000
Výsledek zajištění	-6 173 000

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.5 Roční vyúčtování Everest Re

Se zajišťovnou Everest Re je navržena zajištná smlouva pro CK Firo-Tour, a. s. Podíl na zajištné smlouvě QS2 činí 15 %. Kalkulace čistého zajištného je uvedena v tabulce č. 25. Everest Re se na celkovém vyplaceném limitu při úpadku CK Firo-Tour, a. s., podílí částkou 10,2 mil. Kč.

Tabulka 25 Vyúčtování zajištění pro Everest Re (v Kč)

Vyúčtování QS2 – Insolvence CK Firo-Tour, a. s.	
kvóta	15 %
Hrubé předepsané pojistné = 8 400 000 x 78,57 %	6 600 000
z toho Everest Re	990 000
provize (5 %)	-49 500
celkem	940 500
Náklady na pojistná plnění	68 000 000
z toho Everest Re	10 200 000
Výsledek zajištění	-9 259 500

Zdroj vlastní zpracování

4.4.6 Roční vyúčtování VIG Re

Zajišťovna VIG Re se v návrhu zajištného programu podílí na fakultativní kvótové smlouvě QS2 pro CK Firo-Tour, a. s., s kvótou 35 %. Výpočet zajištného pro VIG Re je uveden v tabulce č. 26. Tento zajištitel se podílí na pojistném plnění ve výši 23,8 mil. Kč.

Tabulka 26 Vyúčtování zajištného pro VIG Re (v Kč)

Vyúčtování QS2 – Insolvence CK Firo-Tour, a. s.	
kvóta	35 %
Hrubé předepsané pojistné = 8 400 000 x 78,57 %	6 600 000
z toho VIG Re	2 310 000
provize (5 %)	-115 500
celkem	2 194 500
Náklady na pojistná plnění	68 000 000
z toho VIG Re	23 800 000
Výsledek zajištění	-21 605 500

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.7 Roční vyúčtování Munich Re

Největší zajistné krytí pro CK Firo-Tour, a. s., je navrženo se zajišťovnou Munich Re. Její podíl na kvótové zajistné smlouvě QS2 činí 40 % a poskytuje tak max. pojistný limit ve výši 132 mil. Kč. Kalkulace zajistného je uvedena v tabulce č. 27. Munich Re má největší podíl na pojistném plnění v rámci úpadku CK Firo-Tour, a. s., a to ve výši 27,2 mil. Kč.

Tabulka 27 Vyúčtování zajistného pro Munich Re (v Kč)

Vyúčtování QS2 – Insolvence CK Firo-Tour, a. s.	
kvóta	40 %
Hrubé předepsané pojistné = 8 400 000 x 78,57 %	6 600 000
z toho Munich Re	2 640 000
provize (5 %)	-132 000
celkem	2 508 000
Náklady na pojistná plnění	68 000 000
z toho Munich Re	27 200 000
Výsledek zajištění	-24 692 000

Zdroj: vlastní zpracování

5 Zhodnocení výsledků

Ve vlastní části práce byl sestaven návrh zajistného programu na příkladu fiktivní pojišťovny ABC, a. s. Program byl vytvořen pro produktové portfolio složeného z cestovního pojištění, připojištění Covid-19 a pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře.

Každá pojišťovna se musí ochránit před důsledky katastrofických událostí, které se vyskytují náhle a mohou ovlivnit velký počet pojistných smluv. Taková situace by mohla být pro společnost finančně neúnosná. V rámci produktového portfolio pojišťovny ABC, a. s., hrozí katastrofická událost u cestovního pojištění (může se jednat například o výbuch sopky, zemětřesení, seismické vlny nebo infikovanou potravu), kdy mohou vzniknout kumulativní škody z léčebných výloh či úrazu. Pojišťovnu je potřeba chránit nejen před kumulací škod z katastrofické události ale i před jednotlivými velkými škody. K tomuto účelu autor navrhnul neproporcionální zajistné smlouvy o škodním nadměrku RXOL a CatXOL, složené ze dvou vrstev, na kterých participují rozdílní zajistitelé. Zajistné je u tohoto typu cese nižší než u proporcionální smlouvy a pojišťovně ABC, a. s., je tak přenesena do zajištění pouze malá část pojistného.

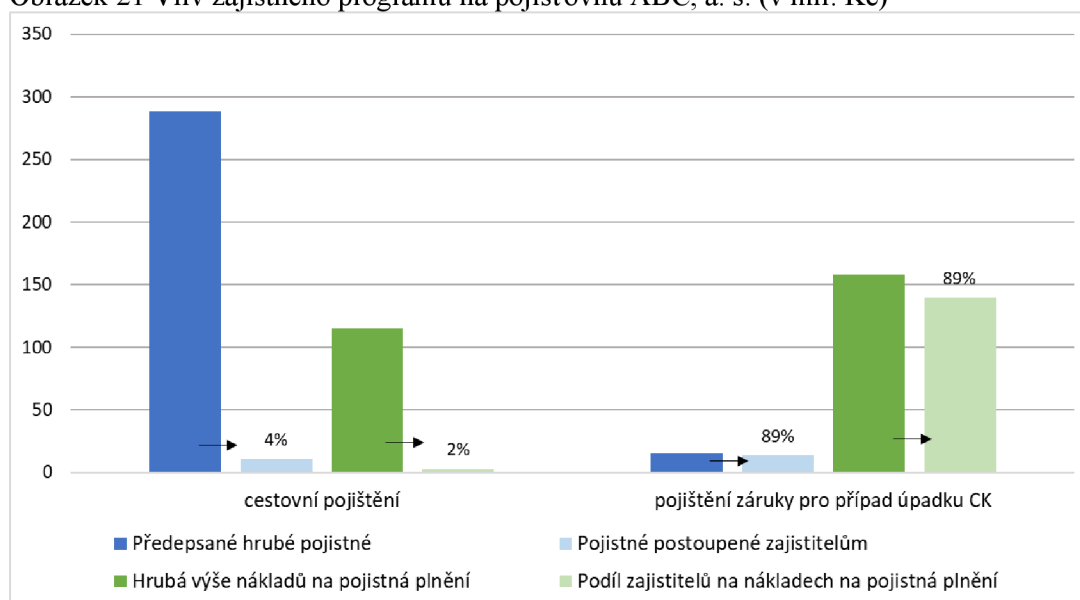
Pro nový produkt – připojištění Covid-19, který hradí léčebné výlohy a další náklady spojené s onemocněním koronavirem, byla zvolena proporcionální kvótová smlouva. Tato smlouva rozděluje předem stanoveným podílem pojistné a škody mezi pojišťovnu a zajistitele, čímž umožňuje pojišťovně zavést nový produkt na trh s nižším rizikem a obeznámit se s jeho fungováním. Nevýhodou je však přenesení velké části pojistného, včetně nákladů na pojistná plnění, které pojišťovna dokáže pokrýt bez finančních obtíží. Po získání zkušeností může však stanovenou kvótu snižovat.

Portfolio pojišťovny rovněž tvořilo pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří. V navrženém portfoliu pojišťovny ABC, a. s., bylo uzavřeno pojištění s deseti CK. Jelikož většina CK měla stanovený maximální pojistný limit do 90 mil. Kč, byla navržena obligatorní kvótová smlouva, jenž se vztahuje na všechny pojištěné CK do výše 90 mil. Kč. Tento typ smlouvy představuje pro pojišťovnu menší administrativní zátěž, kdy nemusí sjednávat zajistné smlouvy pro každou CK individuálně.

Hledání dodatečné zajistné kapacity nastalo v případě pojištění CK Firo-Tour, a. s., kde limit pojistného plnění činil 420 mil. Kč. Pro tento případ byla vybrána fakultativní kvótová smlouva, která byla rozdělena mezi čtyři zajistitele. Jejich podíl na pojistném plnění vznikl při překročení limitu 90 mil. Kč (již hrazeného z obligatorní smlouvy).

Různým možnostem kombinování zajistných smluv není v odborné literatuře příliš věnována pozornost. Kombinace zajistných smluv je však v praxi využívána, protože umožňuje pojišťovně čerpat výhody jednotlivých smluv a umožňuje sestavit zajistný program dle potřeb. Vliv sestaveného zajistného programu na portfolio pojišťovny ABC, a. s., je znázorněno na obrázku č. 21.

Obrázek 21 Vliv zajistného programu na pojišťovnu ABC, a. s. (v mil. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

V rámci cestovního pojištění (včetně připojištění Covid-19) byly v modelovém příkladu zajistného programu přeneseny do zajištění pouze 4 % z celkového objemu předepsaného pojistného (287,8 mil. Kč). Podíl zajistitelů na pojistném plnění činil 2 % (pouze pojistné plnění z připojištění Covid-19). Tento výsledek je způsoben tím, že pro cestovní pojištění bylo sjednáno primárně zajištění škodního nadměrku, vztahující se na nákladné či katastrofické události. Tento typ zajištění přenesl zajistitelům pouze malou část pojistného při významném snížení rizika. Pro připojištění Covid-19 byla navržena kvótová smlouva s podílem zajistitele ve výši 40 %, na celkovém objemu cestovního pojištění je tato část však zanedbatelná.

Větší význam zajištění je pozorován u pojištění záruky, kde je do zajištění přeneseno 89 % objemu předepsaného pojistného. Tyto pojistné kontrakty mají vysoké pojistné limity a pojišťovna si je nemůže dovolit uzavřít bez zajištění. Na CK Firo-Tour, a. s., byl ilustrován dopad jejího úpadku na pojišťovnu a jejího zajistitele. Příklad vychází ze skutečné události z roku 2021, během kterého se dostala do insolvence. Díky navržené zajistné ochraně se pojišťovna ABC, a. s., podílela na pojistném plnění z úpadku CK Firo-Tour, a. s., částkou 18 mil. Kč a zbylých 89 % (140 mil. Kč) bylo přeneseno do zajištění.

Kvůli úpadku CK Firo-Tour, a. s., byly v modelovém příkladu všechny obchody pro zajistitele ztrátové. Je nutné zmínit, že takto nákladný úpadek CK je ojedinělou situací a standardně bývají zajistné obchody s pojišťovnami pro zajistitele dlouhodobě ziskové.

Jak bylo uvedeno v podkapitole 4.1, míra přeneseného pojistného do zajištění v segmentu NŽP se na trhu za posledních pět let pohybovala ve výši 26-29 %. V navrženém zajistném programu bylo přeneseno pouze 8 % z celkového pojistného za všechny druhy pojištění. To je způsobeno tím, že cestovní pojištění tvoří hlavní předmět podnikání pojišťovny ABC, a. s., a snahou je udržení co největší části pojistného. Vliv má rovněž charakteristika rizik, kdy v cestovním pojištění není častý výskyt vysoce nákladných událostí a zajištěním škodního nadměrku není přenesena velká část pojistného. V oblasti NŽP je zajištění více využíváno pro odvětví pojištění majetku či odpovědnosti z provozu vozidla, kde je větší pravděpodobnost vzniku nákladné škodní události a do zajištění je tak přenášena větší část rizika (Eiopa, 2020). Míra zajištění se tedy u NŽP liší dle produktu a charakteristiky jeho rizik. Rovněž může být ovlivněna účelem jeho sjednání, jako je navýšení kapitálu, posílení solventnosti či ochrana před pojištně-technickým rizikem.

6 Závěr

Diplomová práce se zabývala tématem zajištění pojišťoven. Zajištění je důležitým nástrojem a specifickou kategorií v oboru pojišťovnictví, jenž přenáší závazky převzaté pojišťovnou na třetí subjekt – zajišťovnu. Sjednaný zajistný program má každá pojišťovna v ČR a nejčastěji jsou k tomu využívány služby zahraničních zajišťoven. Na území ČR doposud vznikla pouze jedna zajišťovna – VIG Re zajišťovna, a. s., která dostala povolení k činnosti v roce 2008.

Zajištěním je přenesena část rizika, která přesahuje kapacitní možnosti pojišťovny a umožňuje jí poskytovat služby v širším rozsahu. Díky zajistným smlouvám jsou společnosti schopny pojistit i velká rizika, která nejsou schopna sama pokrýt a nepřijdou tak o své velké obchody. Výsledky společnosti mohou ovlivnit jak důsledky jedné nákladné či katastrofické události, tak i kumulace malých škod v jednom období. Zajištěním jsou výkyvy minimalizovány tím, že jsou ztráty z těchto událostí pro prvopojistitele limitovány.

V první části práce byly vymezeny základní teoretické poznatky z oblasti zajištění. Stěžejní část představovala klasifikace zajištění, jenž lze klasifikovat z různých hledisek. Při tvorbě zajistného programu jsou však zásadní především jeho formy a typy. Mezi formy cese patří fakultativní a obligatorní. Pojišťovny nejčastěji využívají zajištění obligatorní, kdy je sjednáno zajištění pro jedno riziko a zajistitel pak přebírá všechny pojistné smlouvy. Fakultativní zajištění patří mezi nejstarší metodu, využívá se zejména u velkých pojistných obchodů, kde pojistné částky přesahují kapacitu obligatorní smlouvy. Dle typu se cese rozlišuje na proporcionální a neproporcionální. Proporcionální smlouvy rozdělují pojistné i vzniklé škody mezi pojistitele a zajistitele dle stanoveného procenta. U neproporcionálního zajištění je stanovena výše, do které se na výplatě pojistného plnění podílí prvopojistitel, po překročení této hranice přechází povinnost na zajistitele. Všechny formy i typy cese mají své výhody i nevýhody, které musí pojišťovny při sestavování zajistného programu vyhodnotit. Pojišťovny uzavírají zajistný program, který je složený z několika zajistných smluv v několika vrstvách. Program je pečlivě tvořen pro každý kalendářní rok a může se tak každoročně vyhodnocovat a měnit dle požadavků společnosti.

Hlavním cílem této práce bylo navrhnout zajistný program pro pojišťovnu v ČR. Program byl navržen pro fiktivní pojišťovnu ABC, a. s., která nabízí cestovní zajištění

(včetně připojištění Covid-19) a pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří. Pro portfolio pojišťovny byl sestaven zajistný program, který zahrnoval pro cestovní pojištění krytí škodního nadměru jednotlivých rizik a katastrofických událostí. Pro připojištění Covid-19, které představuje nový produkt na trhu, byla zvolena zajistná smlouva o kvótové zajištění. Toto zajistné krytí umožňuje pojišťovně zavést na trh nový produkt se sníženým rizikem. V navrženém portfoliu pojišťovny bylo uzavřeno deset pojistných smluv pro pojištění záruky pro případ úpadku CK. Pro toto pojištění byla navržena obligatorní kvótová smlouva za participace tří zajistitelů, která slouží pro krytí pojistných událostí do výše 90 mil. Kč. Tento nastavený limit byl dostatečný pro většinu pojištěných CK, kromě CK Firo-Tour, a. s., jejíž pojistný limit činil 420 mil. Kč (stanoven jako 30 % plánované roční výše tržeb). Z tohoto důvodu byla navržena dodatečná zajistná kapacita pomocí fakultativní kvótové smlouvy čítající čtyři zajistitele.

Ve vlastní části práce bylo přiblíženo sjednání pojištění insolvence CK a řešení pojistné události v případě, kdy dojde k úpadku jedné z pojištěných kanceláří. Vliv úpadku CK pro pojišťovnu a zajistitele byl ilustrován na základě skutečné události – úpadku CK Firo-Tour, a. s., v roce 2021. Tato situace se promítla do roční kalkulace pojišťovny ABC, a. s., bez zajištění by pro ni znamenala závažný dopad na finanční stabilitu.

Rizika, kterým jsou pojišťovny vystaveny, se průběžně mění. Důkazem tomu je situace spojená s pandemií Covid-19. Změna rizik vyžaduje neustálou obezřetnost v jejich pozorování, hodnocení, následném přizpůsobování portfolia a řízení společnosti. Pojišťovny hledají zajištění s dobrým poměrem ceny a ochrany, které snižuje upisovací riziko. Zajištěním se však zvyšuje riziko úvěrové, jelikož nezabývá společnost jejich závazků vůči zákazníkům a může ji tedy ohrozit selhání protistrany. Proto musí být pojišťovny při výběru zajistitelů obezřetné a vybírat ty s dobrým ratingem, který jim udávají specializované agentury na základě jejich finanční stability.

Obor zajištění není veřejností známý, přínosem této práce je přiblížení problematiky zajištění a znázornění vlivů jednotlivých smluv na portfolio pojišťovny.

7 Seznam použitých zdrojů

1. AIR WORLDWIDE, 2021. *About Catastrophe Modeling* [online]. Boston [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.air-worldwide.com/models/About-Catastrophe-Modeling/>
2. ANALYZE RE, 2017. *What to Watch For in Analyzing Reinsurance Contracts* [online]. Halifax: Verisk Analytics, 17.5.2017 [cit. 2021-10-20]. Dostupné z: <https://analyzere.com/watch-analyzing-reinsurance-contracts/>
3. AON BENFIELD, 2021. *Reinsurance Market Outlook July 2021* [online], 2021. Aon Securities [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <http://thoughtleadership.aon.com/Documents/20210720-analytics-rmo.pdf>
4. CCR RE, 2020a. *What is a quota share treaty?* [online]. Paris: CCR, 13.10.2020 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://blog.ccr-re.com/en/what-is-a-quota-share-treaty>
5. CCR RE, 2020b. *What is surplus reinsurance?* [online]. Paris: CCR, 20.10.2020 [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://blog.ccr-re.com/en/what-is-surplus-reinsurance>
6. CIPRA, Tomáš, 2004. *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. Praha: Grada. Finance (Grada). ISBN 978-1-119-41993-8.
7. CIPRA, Tomáš, 2006. *Pojistná matematika: Teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 80-86929-11-6.
8. COLEMAN, Sara, 2021. *What are AM Best ratings?* [online]. New York: Bankrate [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.bankrate.com/insurance/car/am-best/>
9. ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN, 2021a. *Výroční zpráva 2020* [online]. Praha [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/vyrocní-zpravy>
10. ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN, 2021b. *Pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře* [online]. Praha [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/vse-o-pojisteni/pojisteni-zaruky-pro-pripad-upadku-cestovni-kancelare>

11. ČESKÁ POJIŠŤOVNA, 2014. *Výroční zpráva* [online]. Praha [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://www.generaliceska.cz/kampan/vz2014/financni-cast/konsolidovana-ucetni-zaverka/priloha-konsolidovane-ucetni-zaverky/e-zprava-o-rizeni-rizik/e-7-pojistnematematicke-riziko/index.html>
12. ČESKÁ PONDIKATELSKÁ POJIŠŤOVNA, 2019. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* [online]. Praha [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: https://www.cpp.cz/file/edee/cpp_files/user_data/media/original/cpp/202004/cpp200002_sfcr_2019_06_optimized.pdf
13. ČESKÁ PONDIKATELSKÁ POJIŠŤOVNA, 2022. *Pojištění úpadku cestovní kanceláře: Dotazník pro CK* [online]. Praha [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi63fLc-OP2AhUPyKQKHY_3ADQQFnoECAgQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.cpp.cz%2Ffile%2Fedee%2F2021%2F01%2Fvzor_dotaznik_-noveck_2021_2022v1.xls&usg=AOvVaw2F3RgRUn3YmDanxhpu_8Mu
14. ČESKÁ REPUBLIKA, 2022. *Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 27. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-182#f3028057>
15. ČESKÁ REPUBLIKA, 2021: *Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 26. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-277#cast100-a>
16. ČNB, 2018. *Historie ČNB: Solventnost II* [online]. Praha: ČNB, 2018 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/regulace_a_dohled/regulace_a_dohled_v_oblasti_finančního_trhu_ii/solventnost_ii.html
17. ČNB, 2021. *Pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven (k 30.09.2021)* [online]. Praha [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB33.SUBJECTS_COUNTS_DETAIL?p_lang=cz&p_DATUM=03.10.2021&p_ses_idx=17

18. DAVIDOVÁ, Petra a OPRAVILOVÁ, Renata, 2008. *Role ratingu při hodnocení stability finančního sektoru* [online]. Praha: ČNB [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/tematicke-clanky-o-financni-stabilite/Role-ratingu-pri-hodnoceni-stability-financniho-sektoru/>
19. DIRECT POJIŠŤOVNA, 2019. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* [online]. Brno [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: https://www.direct.cz/download/financial-report/2019/DIRECT_SFCR_2019.pdf
20. DEVK RE, 2022 [online]. Kolín [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://devkre.com/de/>
21. DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL, 2012. *Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. [Praha]: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-078-2.
22. DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2015. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-87865-25-5.
23. EIOPA, 2020. *EUROPEAN INSURANCE OVERVIEW 2020* [online]. In: . Lucemburk: Publications Office of the European Union [cit. 2022-02-26]. ISBN 978-92-9473-270-5. Dostupné z: https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/financial_stability/european-insurance-overview-report-2020.pdf
24. ERV Evropská pojišťovna, 2021. *Pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře* [online]. Praha [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: <https://www.ervpojistovna.cz/cs/IP-PZPUCK.pdf>
25. ERV Evropská pojišťovna, 2022. *Pojištění záruky pro případ úpadku* [online]. Praha [cit. 2022-01-02]. Dostupné z: <https://www.ervpojistovna.cz/cs/karticka-insolvence.pdf>
26. EVEREST RE, 2017 [online]. Bermuda: Everest Re Group [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.everestre.com/>

27. FOREJTOVÁ, Nikola, 2020. *Koronakrize položila tři cestovky, další jsou v útlumu. Vyhráno nemají ani ty velké, varuje expert* [online]. Praha: Czech new center, 17.6.2020 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-koronavirus/646909/koronakrize-polozila-tri-cestovky-dalsi-jsou-v-utlumu-vyhrano-nemaji-ani-ty-velke-varuje-expert.html>
28. GALLIN, Luke, 2020. *Reinsurance news: Average combined ratio of the world's top reinsurers declined in 2019* [online]. Brighton: Steve Evans [cit. 2021-10-25]. Dostupné z: <https://www.reinsurancene.ws/average-combined-ratio-of-the-worlds-top-reinsurers-declined-in-2019/>
29. GENERALI ČESKÁ POJIŠŤOVNA, 2022. *Cestovní pojištění online* [online]. Praha: Generali Group [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.generaliceska.cz/cestovni-pojisteni-online-sjednani#/produkt>
30. GEN RE, 2021. *The Crucial Role of Reinsurance in Solvency II* [online]. Stamford: General Re Corporation [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.genre.com/knowledge/blog/the-crucial-role-of-reinsurance-in-solvency-II.html>
31. GRZONKOVÁ, Iveta, 2016. *Seminář z aktuárských věd* [přednáška]. Praha: AXA v Praze, 25.11.2016. Dostupné na: https://www.actuaria.cz/uploads/files/news/migrated_from_old_web/reinsurance_iveta_final.pdf
32. HANNOVER RE, 2021. *Reinsurance and Solvency II* [online]. Hannover [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.hannover-re.com/281047/reinsurance-and-solvency-ii>
33. HANNOVER RE, 2022 [online]. Hannover [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.hannover-re.com/>
34. HANSJÖRG, Albrecher, 2017. *Reinsurance: Actuarial and Statistical Aspects*. Oxford: Wiley. ISBN 978-1-119-41993-8.

35. INVESTOPEDIA, 2021. *Definícia kombinovaného pomeru* [online]. Wordpress [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://investopedia.sk/2020/10/13/definicia-kombinovaneho-pomeru/>
36. IROZHLAS, 2021. *Třetině cestovních kanceláří vyprší pojištění proti úpadku*. [online]. Praha: Český rozhlas, 21.9.2021 [cit. 2021-11-21]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cestovni-kancelar-pojisteni-porit-upadku-koronavirus_2109211054_pj
37. JUSTICE.cz, 2021. *Veřejný rejstřík* [online], c2017. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://justice.cz/>
38. KB pojišťovna 2021. *Cestovní pojištění* [online]. Praha [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.kb-pojistovna.cz/cs/pojisteni/cestovni-pojisteni/cestovni-pojisteni/popis.shtml>
39. LEIBREICH, Jiří, 2021. *Zajišťovny prchají z toxického cestovního ruchu. Odnosou to cestovky a zájezdy zdraží* [online]. Praha: Czech new center, 5.11.2021 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/zajistovny-prchaji-z-toxickeho-cestovniho-ruchu-odnosou-to-cestovky-a-zajezdy-zdrazi-1384004>
40. MARSH, 2021. *Catastrophe (CAT) Modeling* [online]. New York: Marsh [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.marsh.com/us/services/risk-analytics/products/catastrophe-modeling.html>
41. MF ČR, 2014. *Obecně o pojištění* [online]. Praha [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://financniagramotnost.mfcr.cz/cs/pojisteni/pojisteni-obecne>
42. MPO, 2021. *Program COVID Záruka CK | MPO* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 22.2.2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/narodni-programy-na-podporu-msp/program-covid-zaruka-ck/program-covid-zaruka-ck--259719/>
43. MMR, 2022a. *Garanční fond cestovních kanceláří* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2022-02-12]. Dostupné z:

<https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/garancni-fond-cestovnich-kancelari>

44. MMR, 2022b. *Záruky cestovním kancelářím budou poskytovány i v roce 2022. Cestovní kanceláře mohou žádat o tuto formu podpory u Národní rozvojové banky od 3. 1. 2022 do 30. 6. 2022* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 4.1.2022 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/zaruky-cestovnim-kancelarim-budou-poskytovany-i-v>
45. MONETA, 2022. *Co je pojistné plnění?* [online], 2022. Praha: Moneta Money Bank [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/co-je-pojistne-plneni>
46. MUNICH RE, 2022 [online]. Mnichov [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.munichre.com/en.html>
47. OPOJIŠTĚNÍ.CZ, 2008. *Informace ze světa pojištění. VIG RE zajišťovna, a.s. první zajišťovnou licencovanou v ČR* [online]. Praha: Impression Media, [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/vig-re-zajistovna/c:488/>
48. OPOJIŠTĚNÍ.CZ, 2021. *Slavia: Neauditované účetnictví CK FIRO-tour významně zpomaluje její likvidaci* [online]. Praha: Impression Media, 16.9.2021 [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/skody/slavia-neauditovane-ucetnictvi-ck-firo-tour-vyznamne-zpomaluje-jeji-likvidaci/c:21564/>
49. POJIŠŤOVNA VZP, 2020. *Zpráva o solventnosti a finanční situaci* [online]. Praha [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: https://www.pvzp.cz/wp-content/uploads/2021/05/SFCR_PVZP_2020_.pdf
50. PŘIBYL, Milan, 2021. *Základy pojišťovnictví: Zajištění* [přednáška]. Praha: ČAP v Praze, 8. října 2021
51. REINSURANCE NEWS, 2021. *Top 50 Global Reinsurance Groups* [online]. Steve Evans [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://www.reinsurancene.ws/top-50-reinsurance-groups/>

52. S&P GLOBAL, 2021. *Global reinsurance highlights 2020* [online], 2021. New York: Intelligent Insurer [cit. 2022-01-06]. Dostupné z: https://www.spglobal.com/_assets/documents/ratings/research/global-reinsurance-highlights-2020.pdf
53. SLAVIA POJIŠŤOVNA, 2021. *Tisková zpráva: Uznání úpadku cestovní kanceláři Firo může pomoci držitelům některých peněžních poukázek. Klienty už ale Slavia pojišťovna vyplácí několik měsíců.* [online]. Praha: Slavia pojišťovna, 9.11.2021 [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.slavia-pojistovna.cz/2021/11/uznani-upadku-cestovni-kancelari-firo-muze-pomoci-drzitelum-nekterych-peneznich-poukazek-klienty-uz-ale-slavia-pojistovna-vyplaci-nekolik-mesicu/>
54. SWISS RE, 2021a. *Sigma: Natural catastrophes in 2020* [online]. Zurich [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://www.swissre.com/dam/jcr:16271084-77b5-478f-b6ce-8948f94cba4e/sigma-1-2021-secondary-perils-en.pdf>
55. SWISS Re, 2021b. *Global insured catastrophe losses rise to USD 112 billion in 2021, the fourth highest on record, Swiss Re Institute estimates* [online], 2021. Zurich [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.swissre.com/media/news-releases/nr-20211214-sigma-full-year-2021-preliminary-natcat-loss-estimates.html>
56. SWISS RE, 2022. *Sigma explorer* [online]. Zurich: Swiss Re Institute [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <https://www.sigma-explorer.com/>
57. ŠTORKÁN, Martin, 2021. *I Rozhlas: ‚První jsme vyplatili.‘ Pojišťovna začala vracet peníze klientům skomírající Firo-tour* [online]. Praha: Český rozhlas, 10.4.2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cestovani-cesty-koronavirus-covid-vouchery-penize-pojisteni-dovolena_2104100500_sto
58. ŠVANDA, Matěj, 2021. *Akcie.cz: Munich Re oznámila za 3Q provozní zisk pod očekáváním v důsledku přírodních katastrof* [online]. Praha: Fio banka [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.akcie.cz/komentare-a-doporuceni/185488-munich-re-oznamila-za-3q-provozni-zisk-pod-ocekavanim-v-dusledku-prirodnich-katastrof/>
59. TOP-POJIŠTĚNÍ.CZ, 2022. *Cestovní pojištění online* [online]. Praha: Ušetřeno [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.top-pojisteni.cz/cestovni-pojisteni>

60. ULLRYCH, Petr Manuel, 2021. *Chybí kapacity na pojištění insolvence, řada cestovek skončí. Hrozí ústavní žaloby?* [online]. Praha: COT Group [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://celyoturismu.cz/chybi-kapacity-na-pojisteni-insolvence-rada-cestovek-muze-skoncit-hrozi-ustavni-zaloby/>
61. UNIQA, 2022 [online]. Praha [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.uniqa.cz/>
62. VÁVROVÁ, Eva, 2014. *Finanční řízení komerčních pojišťoven*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4662-3.
63. VIG RE, 2022 [online]. Praha: Vienna Insurance Group [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.vig-re.com/>

8 Seznam obrázků, tabulek a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Retrocese	16
Obrázek 2 Schéma klasifikace zajištění	21
Obrázek 3 Cena v proporcionálním zajištění	24
Obrázek 4 Krytí rizik při kvótovém zajištění (v mil. Kč).....	25
Obrázek 5 Krytí rizik při excedentním zajištění (v mil. Kč)	26
Obrázek 6 Cena v neproporcionálním zajištění	27
Obrázek 7 Krytí rizik při zajištění škodního nadměrku (v mil. Kč)	28
Obrázek 8 Předepsané pojistné postoupené do zajištění v ČR v letech 2010-2020 (v mld. Kč).....	31
Obrázek 9 Struktura výdajů pojišťovny v rámci neživotního pojištění	34
Obrázek 10 Složení rizik neživotní pojišťovny	35
Obrázek 11 Třípilířová struktura Solvency II	36
Obrázek 12 Efekt zajištění	38
Obrázek 13 Počet katastrofických událostí v letech 1970-2021	39
Obrázek 14 Pojistné škody způsobené katastrofami v letech 1970-2021 (v mld. USD) v cenách roku 2021	40
Obrázek 15 Vývoj celkového kapitálu na zajištěném trhu (v mld. USD)	41
Obrázek 16 Vývoj objemu a míry zajištění v neživotním pojištění v ČR (v mld. Kč).....	43
Obrázek 17 Zajistné krytí RXOL.....	48
Obrázek 18 Zajistné krytí CatXOL	49
Obrázek 19 Kvótové zajištění pro pojištění insolvence CK	52
Obrázek 20 Kvótové zajištění pro CK Firo-Tour, a. s.	54
Obrázek 21 Vliv zajištěného programu na pojišťovnu ABC, a. s. (v mil. Kč).....	68

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 A. M. Best rating.....	17
Tabulka 2 Výhody a nevýhody fakultativního zajištění	22
Tabulka 3 Výhody a nevýhody obligatorního zajištění	23
Tabulka 4 Výhody a nevýhody kvótového zajištění	25
Tabulka 5 Výhody a nevýhody excedentního zajištění	26
Tabulka 6 Výhody a nevýhody neproporcionálního zajištění	29
Tabulka 7 Pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven s povolením provozovat zajišťovací činnost (stav k 30. 9. 2021)	42
Tabulka 8 Kombinovaný poměr zajistitelů (v %).....	44
Tabulka 9 Nabídka cestovního pojištění	46
Tabulka 10 Nabídka připojištění COVID-19.....	46

Tabulka 11 Cena zajištění RXOL	48
Tabulka 12 Cena zajištění CatXOL	50
Tabulka 13 Seznam pojištěných CK.....	51
Tabulka 14 Základní údaje o pojistné smlouvě s CK Firo-Tour, a. s.	52
Tabulka 15 Zajištění pro CK Firo-Tour, a. s.	53
Tabulka 16 Hrubé předepsané pojistné a náklady na pojistné plnění za uplynulý rok (v Kč).....	55
Tabulka 17 Kalkulace zajištění pro cestovní pojištění (v Kč)	56
Tabulka 18 Kalkulace zajištění pro připojištění Covid-19 (v Kč).....	57
Tabulka 19 Kalkulace úpadku CK Firo-Tour, a. s. (v Kč)	59
Tabulka 20 Kalkulace zajištění pro pojištění insolvence CK (v Kč).....	60
Tabulka 21 Vyúčtování zajištění pro Swiss Re (v Kč).....	62
Tabulka 22 Vyúčtování zajištění pro Hannover Re (v Kč)	63
Tabulka 23 Vyúčtování zajištění pro DEVK Re (v Kč)	64
Tabulka 24 Vyúčtování zajištění pro Uniq (v Kč).....	64
Tabulka 25 Vyúčtování zajištění pro Everest Re (v Kč)	65
Tabulka 26 Vyúčtování zajištění pro VIG Re (v Kč)	65
Tabulka 27 Vyúčtování zajištění pro Munich Re (v Kč).....	66

8.3 Seznam použitých zkratek

CatXOL – zajištění škodního nadměru katastrofické události

CK – cestovní kancelář

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

EXOL – zajištění škodního nadměru jednotlivých událostí

MCR – minimální kapitálový požadavek

NRB – Národní rozvojová banka, a. s.

NŽP – neživotní pojištění

QS – kvótové zajištění

RXOL – zajištění škodního nadměru jednotlivých rizik

SCR – solventnostní kapitálový požadavek

SL – zajištění ročního nadměru škodovosti

XOL – zajištění škodního nadměru

ŽP – životní pojištění

Přílohy

Příloha 1 Potvrzení pojištění cestovní kanceláře

Příloha 2 Dotazník pro cestovní kancelář

Příloha 1 Potvrzení pojištění cestovní kanceláře

Pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře

Tento doklad stvrzuje, že CK je pojištěna pro případ, kdy Vám z důvodu svého úpadku

1. neposkytne dopravu z místa pobytu v zahraničí do místa odjezdu nebo do jiného místa, pokud je tato doprava součástí zájezdu či spojených cestovních služeb,
2. nevrátí zaplacenou zálohu nebo cenu zájezdu včetně ceny zaplacené za poukaz na zájezd v případě, že se zájezd neuskutečnil,
3. nevrátí rozdíl mezi zaplacenou cenou zájezdu a cenou částečně poskytnutého zájezdu.
4. nevrátí veškeré platby za spojené cestovní služby, které od Vás obdržela.

Pojištění se vztahuje na zájezdy dle § 1b odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb. či spojené cestovní služby dle § 1c odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb. Informujte se u své CK, jestli Vámi zakoupená služba spadá do této kategorie, a zda je pojištěna.

Repatriace ze zahraničí

Když dojde ke skutečnosti uvedené v bodě 1., oznamte neprodleně pojistnou událost asistenční službě ERV Evropské pojišťovny, a. s.

telefon: +420 221 860 632
e-mail: help@euro-center.com

EURO CENTER
Local Assistance • Worldwide

Refundace nákladů

Když dojde ke skutečnosti uvedené v bodech 2 až 4, jste povinni nejpozději do 3 měsíců učinit písemné oznámení na adresu ERV Evropská pojišťovna, a. s., Křížkova 237/36a, 186 00 Praha 8, a předložit smlouvu o zájezdu, případně další vyžádané doklady.

www.ERVpojistovna.cz

Zdroj: ERV Evropská pojišťovna (2022)

Příloha 2 Dotazník pro cestovní kancelář

DOTAZNÍK PRO CESTOVNÍ KANCELÁŘ - CK není pojištěna u ČPP
Povinné pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře 2021-2022

1	Obchodní jméno dle koncese:						
2	Jméno a příjmení fyzické osoby (podnikatele) dle koncese:						
3	Sídlo / místo podnikání:						
4	Ulice:	č.p.:	obec:	PSČ:			
5	IČ:	DIČ:	fyzická osoba rodné číslo:				
6	Korespondenční adresa CK:						
7	Ulice:	č.p.:	obec:	PSČ:			
8	Telefon:	Mobil:					
9	Kontaktní e-mail na majitele nebo statutárního zástupce CK pro zasilání měsíčních výkazů dle zákona č. 159/1999 Sb.:						
10	Statutární zástupce (tit., jméno, příjmení):		datum narození:		Tel.:		
11	Odpovědný zástupce (tit., jméno, příjmení):		datum narození:		Tel.:		
13	Bankovní spojení (veškerá čísla účtů, název a sídlo banky):						
14	Existují v současnosti platné ze strany CK vystavené směnky nebo poskytnuté záruky vůči třetím osobám?					ANO / NE*	
15	Je vůči CK veden pasivní soudní spor (spor ve kterém je CK žalovanou stranou)?					ANO / NE*	
	- důvod sporu:						
16	Má CK neuhrazené faktury po lhůtě splatnosti více než 3 měsíce?	ANO / NE*	jejich celková výše:				
17	Další příjmy podnikatele (účást v jiné společnosti, zaměstnanecký poměr, atd.):						
18	Společné jmění manželů (vypĺňují pouze fyzické osoby):	ANO / NE*	manžel v % ze 100		manželka v % ze 100		
19	Struktura tržeb (v Kč)						
	Rok	2019 - 2020		2020 - 2021		2021 - 2022	
		skutečnost 12 měsíců		odhad nebo skutečnost* 12 měsíců		roční plán - 12 měsíců	
		tržby v Kč		tržby v Kč		tržby v Kč	
20	Tržby celkem za celou společnost						
21	Tržby za vlastní zájezdy a spojené cestovní služby dle zákona č. 159/1999Sb (součet ř. 22+28)**						
	z toho		počet osob	tržby v Kč	počet osob	tržby v Kč	počet osob
22	Tržby za vlastní zájezdy ve smyslu zákona č. 159/1999Sb. v platném znění (vlastní smlouvy o zájezdu včetně "forfaitů" a poukazů za zájezdy) CELKEM (součet ř. 23 + 24 + 25):						
23	z toho outgoing						
24	domácí cestovní ruch						
25	incoming						
26	Tržby za poukazy-vouchery na zájezdy (suma veškerých nerealizovaných poukazů)						
27	podíl prodeje vlastních zájezdů prostřednictvím provizních prodejců v %:						
28	Tržby za spojené cestovní služby (součet ř. 29 + 30):						
29	z toho za dopravu						
30	ostatní služby cestovního ruchu						

*nehodící se škrtněte

**Slouží ke stanovení limitu pojistného plnění dle § 7b, zákona č. 159/1999 Sb. v platném znění

31	Struktura nákladů za zájezdy a spojené cestovní služby (v Kč)						
	Rok	2019 - 2020		2020 - 2021		2021 - 2022	
		<i>skutečnost 12 měsíců</i>		<i>odhad nebo skutečnost* 12 měsíců</i>		<i>roční plán - 12 měsíců</i>	
	Provozní náklady za vlastní zájezdy a spojené cestovní služby ve smyslu zákona č. 159/1999 Sb. v platném znění za ubytování a dopravu CELKEM (součet ř. 33+34):	<i>počet osob</i>	<i>náklady v Kč</i>	<i>počet osob</i>	<i>náklady v Kč</i>	<i>počet osob</i>	<i>náklady v Kč</i>
32							
33	z toho ubytování						
34	doprava (součet ř. 35+36+37+38)						
35	• z toho vlastní (vlastní BUS, atd.)						
36	• letecká - charter						
37	• letecká - linky						
38	• jiná doprava (smluvní BUS, loď, vlak, atd.)						

39	Údaje o činnosti CK						
40	Zaměření CK - plán (v % - ze 100):			Převažující destinace (v % - ze 100):			
41	dle typu - outgoing:		dle sezóny - letní:		Evropa:		
42	- incoming:		- zimní:		Svět:		
43	domácí cestovní ruch:		- exotika:		Česká republika:		
44	Hlavní destinace - obecné rozlišení dle destinace (Chorvatsko, Turecko, Egypt, Řecko, Bulharsko, Thajsko, Čína, atd.) - plán:						
45	Destinace :	% podíl z činnosti	od (I-XII)	do (I-XII)	počet osob	způsob dopravy**	uvedte hlavního dopravce
46							
47							
48							
49							
50							

Kontaktní osoba

Tyto údaje jsou nutné, pro řešení případné pojistné události vyplývající z platné pojistné smlouvy na pojištění záruky v důsledku úpadku CK. Kontaktní osoba za CK musí být v době sezóny telefonicky dosažitelná 24 hodin denně, včetně sobot a nedělí. Dále musí být oprávněna jednat za pojistníka. V případě změny kontaktní osoby, nebo jakékoli jiné změny (telefonické spojení atd.), nám tuto změnu neprodleně písemně sdělte.

51	Jméno kontaktní osoby oprávněné jednat za pojistníka:						
52	Mobilní telefon :		telefon:				
53	E-mailová adresa:						
54	Kontaktní adresa -bydliště:						
55	Ulice:		č.p.:		obec:		PSČ:
56	Máte jiné pojištění u České podnikatelské pojišťovny, a.s., VIG				ANO / NE*		
57	Cestovní pojištění České podnikatelské pojišťovny, a.s., VIG				Pojištění obecné odpovědnosti CK		
58	Chci zaslat nezávaznou nabídku cestovního pojištění :				ANO / NE*	Chci zaslat nezávaznou nabídku pojištění odpovědnosti CK: ANO / NE*	

*nehodící se škrtněte;

** autobusová - BUS, letecká - LET, vlak - VL, auto - AU, jiná - X

NEZBYTNÉ PŘÍLOHY:

K dotazníku prosím přiložte následující dokumenty (postačí fotokopie):

1. Právnícké osoby výpis z obchodního rejstříku ne starší 3 měsíců, případně kopie návrhů na ještě neprovedené změny v OR nebo notářský zápis z valné hromady. Fyzické osoby pak přesný název zakládáné cestovní kanceláře a adresu místa podnikání.
2. Státní povolení k provozování živnosti (koncese), pokud byla již přidělena.
3. Účetní dokumenty v rozsahu příloh 1a) a 1b), které jsou k dispozici i na internetových stránkách ČPP, za roky 2019 a předběžně k nejzazšímu možnému termínu 2020 za všechny provozované činnosti dle způsobu vedení účetnictví:
 - 1a) účetnictví **není vedeno, pouze daňová evidence** - "Příloha 1a) výkaz o majetku a závazcích pro osoby, které nevedou účetnictví v podvojných záznamech";
 - 1b) účetnictví **je vedeno** v podvojných záznamech - "Příloha 1b) informace z účetní závěrky pro osoby vedoucí účetnictví";
- 2) **vývoj záloh a tržeb** - "Příloha 2) Vývoj záloh a tržeb", zasílejte zpět VŽDY elektronicky ve formátu souborů Excel (.xls, .xlsx).
4. Fyzické i právnické osoby daňové přiznání za rok 2019 včetně jeho účetních příloh.
5. Jmenný seznam delegátů v jednotlivých destinacích pro nadcházející pojistný rok, s uvedením adresy a telefonního čísla.
6. Podnikatelský záměr včetně obchodního plánu na rok 2021 - 2022(plán tržeb z prodeje zájezdů a spojených cestovních služeb).

POUČENÍ

1. **Tržby za vlastní zájezdy a spojené cestovní služby, z kterých pojistitel stanovuje LIMIT POJISTNÉHO PLNĚNÍ určuje pojistník (CK) na vlastní odpovědnost tak, aby odpovídal § 7b, zákona č. 159/1999 Sb. o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu v platném znění.**
2. Vyskytují-li se v textu dotazníku slova "cestovní kancelář", "cestovní agentura", "zájezd", "smlouva o zájezdu" a "spojená cestovní služba", odpovídá jejich význam definicím uvedeným v zákoně č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně některých zákonů.
3. Ve smyslu § 2788 zákona č. 89/2012 Sb. (občanského zákoníku) jsou zájemce o pojištění nebo pojistník povinni pravdivě a úplně odpovědět na všechny písemné dotazy pojistitele. Za odpovědi na písemné dotazy pojistitele jsou považovány kromě dotazníku i veškeré přílohy, které tvoří jeho nedílnou součást.
4. Vyplnění nepravdivých údajů, údajů zkreslených, nebo zamlčení podstatných údajů v dotazníku bude pokládáno za pojistný podvod ve smyslu § 210 trestního zákona s trestní sazbou odnětí svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.
5. Zodpoví-li pojistník při sjednávání pojistné smlouvy úmyslně nebo z nedbalosti nepravdivě nebo neúplně písemné dotazy pojistitele týkající se sjednaného soukromého pojištění, má pojistitel právo od pojistné smlouvy odstoupit v souladu s - § 2808 zákona č. 89/2012 Sb. (občanského zákoníku).
6. Není-li v dotazníku dostatek místa, eventuálně je-li zapotřebí nějaké vysvětlení nebo komentář (změna účet. metodiky, použití nestandardních postupů), použijte, prosím, na odpovědi zvláštní papír, na který uvedte číslo příslušného dotazu nebo skupiny dotazů.
7. Pojistitel je povinen zachovávat mlčenlivost o všech údajích, které si vyžádá od cestovní kanceláře za účelem uzavření pojistné smlouvy podle §127 zákona č. 277/2009 Sb.
8. Zpracování osobních údajů se řídí dokumentem Informace o zpracování osobních údajů v neživotním pojištění, který tvoří 2. list tohoto dotazníku. Seznámení s touto informací potvrzujete odesláním dotazníku.
9. Vyplněný dotazník spolu s přílohami předejte prosím sjednateli pojištění, od něhož jste dotazník obdrželi.
10. Pokud nebude dotazník, nebo některá z příloh řádně vyplněna, případně **pokud bude některá z požadovaných příloh chybět, NEBUDE Vám vystavena kalkulace pojištění.** Ve vlastním zájmu si proto před odesláním vše řádně překontrolujte a vyplňte tabulku odeslaných příloh.

Děkujeme Vám za řádné vyplnění dotazníku a předání veškerých nezbytných příloh a těšíme se na naši spolupráci v oblasti předmětného pojištění.

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.,
Vienna Insurance Group
Oddělení spolupráce s CK
Pobřežní 665/23
186 00 Praha 8

e-mail: pojisteni.upadkuck@cpp.cz

tel: 956 451 269
tel: 956 451 275

Ing. Lucie Serafinová
Bc. Jan Polcar

Dotazník vyplnil(a):

Jméno, příjmení, funkce	Mobil:
e-mail:	Telefon:

Statutární zástupce CK(schválil a odpovídá):

Jméno, příjmení, funkce	Mobil:
e-mail:	Telefon:

Odesláním tohoto formuláře potvrzujete, že jste se důkladně seznámil s dokumentem Informace o zpracování osobních údajů v neživotním pojištění zejména s rozsahem zpracovávaných údajů, právními základy (důvody), účely a dobou zpracování osobních údajů a právy, která Vám v této souvislosti náleží.